

Energa

**Grupa
Kapitałowa
ENERGA SA**

**Skonsolidowane
sprawozdanie finansowe
zgodne
z Międzynarodowymi
Standardami
Sprawozdawczości
Finansowej
zatwierdzonymi przez
Unię Europejską za rok
zakończony dnia
31 grudnia 2017 roku**

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI ORAZ INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE	9
1. Informacje ogólne	9
2. Skład Grupy oraz jego zmiany	9
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	13
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	13
5. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	13
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	14
7. Zmiana szacunków	14
8. Nowe standardy i interpretacje	15
9. Istotne zasady rachunkowości	16
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SEGMENTÓW OPERACYJNYCH	27
10. Linie Biznesowe (Segmenty działalności)	27
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT	30
11. Przychody i koszty	30
12. Podatek dochodowy	33
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	36
13. Rzeczowe aktywa trwale	36
14. Aktywa niematerialne	40
15. Wartość firmy	42
16. Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	42
17. Zapasy	44
18. Prawa do emisji CO ₂	44
19. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	45
20. Pozostałe aktywa	45
21. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały	45
22. Zysk przypadający na jedną akcję	47
23. Dywidendy	47
24. Rezerwy	47
25. Pozostałe zobowiązania	50
26. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje	50
27. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	50
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	52
28. Instrumenty finansowe	52
29. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	60
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	65
30. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	65
POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	66
31. Zobowiązania inwestycyjne	66
32. Informacja o podmiotach powiązanych	66
33. Leasing	67
34. Zarządzanie kapitałem	67
35. Aktywa i zobowiązania warunkowe	68
36. Struktura zatrudnienia	69
37. Inne informacje mające istotny wpływ na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Grupy	69
38. Istotne zdarzenia, jakie wystąpiły po dniu kończącym okres sprawozdawczy	69

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody ze sprzedaży	11.1	10 534	10 181
Koszt własny sprzedaży	11.2	(8 615)	(8 846)
Zysk brutto ze sprzedaży		1 919	1 335
Pozostałe przychody operacyjne	11.5	118	117
Koszty sprzedaży	11.2	(341)	(338)
Koszty ogólnego zarządu	11.2	(326)	(318)
Pozostałe koszty operacyjne	11.6	(160)	(309)
Przychody finansowe	11.7	88	54
Koszty finansowe	11.8	(320)	(284)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności		24	(52)
Zysk lub strata brutto		1 002	205
Podatek dochodowy	12	(213)	(58)
Zysk lub strata netto za okres		789	147
Przypadający na:			
Właścicieli jednostki dominującej		773	151
Udziały niekontrolujące		16	(4)
Zysk lub strata na jedną akcję (w złotych)	22		
- podstawowy		1,87	0,36
- rozwodniony		1,87	0,36

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Wynik netto za okres		789	147
<i>Składniki, które nigdy nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty</i>		(20)	26
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	24.1	(25)	33
Odroczony podatek dochodowy		5	(7)
<i>Składniki, które w przyszłości mogą zostać przeklasyfikowane na zyski lub straty</i>		(45)	39
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(6)	4
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	28.6	(48)	43
Odroczony podatek dochodowy		9	(8)
Udział w innych całkowitych dochodach jednostek wykazywanych metodą praw własności		-	(2)
Inne całkowite dochody netto		(65)	63
Całkowite dochody razem		724	210
Przypadające na:			
Właścicieli jednostki dominującej		708	214
Udziały niekontrolujące		16	(4)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	13	13 371	13 053
Aktywa niematerialne	14	338	383
Wartość firmy	15	15	26
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i we wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	16	728	390
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	12.3	325	396
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	28.1	46	166
Pozostałe aktywa długoterminowe	20.1	107	101
		14 930	14 515
Aktywa obrotowe			
Zapasy	17	352	472
Należności z tytułu podatku dochodowego		31	111
Należności z tytułu dostaw i usług	28.4.1	1 843	1 947
Inwestycje w portfel aktywów finansowych		-	2
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	28.1	83	15
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	3 641	1 471
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	20.2	176	198
		6 126	4 216
SUMA AKTYWÓW		21 056	18 731

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (kontynuacja)

	Nota	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	21.1	4 522	4 522
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		(2)	4
Kapitał rezerwowy	21.4	1 018	1 018
Kapitał zapasowy	21.5	1 433	728
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	21.6, 28.6	2	41
Zyski zatrzymane	21.7	2 436	2 464
Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej		9 409	8 777
Udziały niekontrolujące	21.8	56	40
		9 465	8 817
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i pożyczki	28.4.2	2 720	3 086
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	28.4.2	4 520	2 639
Rezerwy długoterminowe	24	550	578
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12.3	596	593
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje długoterminowe	26	501	515
Pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	25.1	81	6
		8 968	7 417
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		792	811
Bieżąca część kredytów i pożyczek	28.4.2	356	334
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	28.4.2	109	78
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		11	3
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje	26	182	170
Rezerwy krótkoterminowe	24	571	711
Pozostałe zobowiązania finansowe	28.1	280	157
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	25.2	322	233
		2 623	2 497
Zobowiązania razem		11 591	9 914
SUMA PASYWÓW		21 056	18 731

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

	Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej									
	Nota	Kapitał podstawowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał rezerwowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Zyski zatrzymane	Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
Na dzień 1 stycznia 2017		4 522	4	1 018	728	41	2 464	8 777	40	8 817
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	24.1	-	-	-	-	-	(20)	(20)	-	(20)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	(6)	-	-	-	-	(6)	-	(6)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	28.6	-	-	-	-	(39)	-	(39)	-	(39)
Zysk netto za okres		-	-	-	-	-	773	773	16	789
Suma całkowitych dochodów za okres		-	(6)	-	-	(39)	753	708	16	724
Podział zysków/pokrycie straty lat ubiegłych		-	-	-	705	-	(705)	-	-	-
Wypłata dywidendy	23	-	-	-	-	-	(79)	(79)	-	(79)
Zmiany w posiadanych udziałach		-	-	-	-	-	3	3	-	3
Na dzień 31 grudnia 2017		4 522	(2)	1 018	1 433	2	2 436	9 409	56	9 465
Na dzień 1 stycznia 2016		4 522	-	447	661	6	3 134	8 770	44	8 814
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	24.1	-	-	-	-	-	26	26	-	26
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	4	-	-	-	-	4	-	4
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	28.6	-	-	-	-	35	-	35	-	35
Udział w innych całkowitych dochodach jednostek wykazywanych metodą praw własności		-	-	-	-	-	(2)	(2)	-	(2)
Zysk netto za okres		-	-	-	-	-	151	151	(4)	147
Suma całkowitych dochodów za okres		-	4	-	-	35	175	214	(4)	210
Podział zysków/pokrycie straty lat ubiegłych		-	-	571	67	-	(638)	-	-	-
Wypłata dywidendy	23	-	-	-	-	-	(203)	(203)	-	(203)
Zmiany w posiadanych udziałach		-	-	-	-	-	(4)	(4)	-	(4)
Na dzień 31 grudnia 2016		4 522	4	1 018	728	41	2 464	8 777	40	8 817

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		1 002	205
Korekty o pozycje:			
Udział w (zysku)/stracie jednostek wykazywanych metodą praw własności		(24)	52
(Zyski)/ straty z tytułu różnic kursowych		(17)	11
Amortyzacja	11.3	973	957
Odsetki i dywidendy, netto		268	259
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej, w tym odpis wartości firmy	30	(25)	611
Zmiany pozycji kapitału obrotowego:			
Zmiana stanu należności	30	113	(127)
Zmiana stanu zapasów		120	41
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	30	33	(104)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		(24)	(29)
Zmiana stanu rezerw	30	(198)	176
		2 221	2 052
Podatek dochodowy		(39)	(270)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2 182	1 782
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		15	11
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		(1 280)	(1 580)
Wpływy z lokat powyżej 3 m-cy		125	-
Założenie lokat powyżej 3 m-cy		(127)	-
Sprzedaż jednostek uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading		2	320
Sprzedaż jednostki zależnej		43	-
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i we wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	2.2	(217)	(443)
Udzielenie pożyczek		(10)	-
Pozostałe		(6)	3
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1 455)	(1 689)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia		2 313	1 286
Spłata zaciągniętego zadłużenia		(346)	(575)
Wykup dłużnych papierów wartościowych		(272)	(578)
Dywidendy wypłacone	23	(79)	(203)
Odsetki zapłacone		(206)	(204)
Otrzymane dotacje		49	-
Pozostałe		(7)	(13)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		1 452	(287)
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		2 179	(194)
Środki pieniężne na początek okresu	19	1 464	1 658
Środki pieniężne na koniec okresu	19	3 643	1 464

ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI ORAZ INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE**1. Informacje ogólne**

Grupa Kapitałowa ENERGA SA („Grupa”) składa się z **ENERGA Spółka Akcyjna** („jednostka dominująca”, „Spółka”) z siedzibą w Gdańsku i jej spółek zależnych (patrz nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz zawiera odpowiednie dane porównawcze.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Gdańsk–Północ, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000271591.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 220353024.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

1. dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej i ciepłej,
2. wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej,
3. obrót energią elektryczną.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku podmiotem kontrolującym Spółkę oraz jednostką dominującą najwyższego szczebla Grupy Kapitałowej ENERGA SA jest Skarb Państwa.

2. Skład Grupy oraz jego zmiany**2.1. Skład Grupy na koniec okresu sprawozdawczego**

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w skład Grupy wchodzi ENERGA SA oraz następujące spółki:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział % Grupy w kapitale zakładowym na dzień	
				31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Linia biznesowa (Segment) Dystrybucja					
1	ENERGA-OPERATOR SA	Gdańsk	dystrybucja energii elektrycznej	100	100
2	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja Elbląg Sp. z o.o.	Elbląg	eksploatacja sieci	100	100
3	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja Gdańsk Sp. z o.o.	Gdańsk	eksploatacja sieci	100	100
4	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja Kalisz Sp. z o.o.	Kalisz	eksploatacja sieci	100	100
5	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja Płock Sp. z o.o.	Płock	eksploatacja sieci	100	100
6	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja Słupsk Sp. z o.o.	Słupsk	eksploatacja sieci	100	100
7	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja Toruń Sp. z o.o.	Toruń	eksploatacja sieci	100	100
8	ENERGA-OPERATOR Techniczna Obsługa Odbiorców Sp. z o.o.	Koszalin	techniczna obsługa odbiorców	100	100
9	Przedsiębiorstwo Budownictwa Elektroenergetycznego ENBUD Słupsk Sp. z o.o.	Słupsk	wykonawstwo i projektowanie	100	100
10	Energetyka Kaliska – Usługi Techniczne Sp. z o.o.	Kalisz	wykonawstwo i projektowanie	100	100
11	ZEP - Centrum Wykonawstwa Specjalistycznego Sp. z o.o.	Płock	wykonawstwo i projektowanie	100	100
12	Zakład Budownictwa Energetycznego Sp. z o.o.	Koszalin	wykonawstwo i projektowanie	100	100
13	ENERGA-OPERATOR Logistyka Sp. z o.o. ¹	Płock	logistyka i zaopatrzenie	100	100
Linia Biznesowa (Segment) Sprzedaż					
14	ENERGA-OBROT SA	Gdańsk	obrot energią elektryczną	100	100
15	ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o. ²	Gdańsk	obsługa klienta	-	100

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział % Grupy w kapitale zakładowym na dzień	
				31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
16	ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.	Sopot	usługi oświetlenia	100	100
17	ENERGA SLOVAKIA s.r.o.	Bratysława	obróć energią elektryczną	100	100
Linia Biznesowa (Segment) Wytwarzanie					
18	ENERGA Wytwarzanie SA	Gdańsk	wytwarzanie energii	100	100
19	ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA	Ostrołęka	wytwarzanie energii	89,64	89,64
20	ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.	Elbląg	wytwarzanie energii	100	100
21	ENERGA Ciepło Ostrołęka Sp. z o.o.	Ostrołęka	dystrybucja energii ciepłej	100	100
22	ENERGA Serwis Sp. z o.o.	Ostrołęka	usługi serwisowo-remontowe	94,81	94,81
23	ENERGA Ciepło Kaliskie Sp. z o.o.	Kalisz	dystrybucja energii ciepłej	91,24	91,24
24	ENERGA Invest Sp. z o.o. ²	Gdańsk	zarządzanie projektami inwestycyjnymi	100	100
25	AEGIR 4 Sp. z o.o. ²	Gdańsk	wytwarzanie energii	-	100
26	Elektrownia CCGT Gdańsk Sp. z o.o. ²	Gdańsk	wytwarzanie energii	-	100
27	Elektrownia CCGT Grudziądz Sp. z o.o. ²	Grudziądz	wytwarzanie energii	-	100
Linia Biznesowa (Segment) Pozostałe					
28	ENERGA Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o.	Gdańsk	usługi księgowo, kadrowo-płacowe i administracyjne	100	100
29	ENERGA Finance AB (publ)	Sztokholm	działalność finansowa	100	100
30	ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o.	Gdańsk	teleinformatyka	100	100
31	RGK Sp. z o.o.	Gdańsk	działalność finansowa i zarządzanie nieruchomościami	100	100
32	Enspirion Sp. z o.o.	Gdańsk	organizacja i zarządzanie rozwojem innowacyjnych projektów energetycznych	100	100
33	EOB PGK1 Sp. z o.o.	Gdańsk	finansowa działalność usługowa	100	100
34	Centrum Badawczo-Rozwojowe im. M. Faradaya Sp. z o.o. (dawniej EOB PGK2 Sp. z o.o.) ²	Gdańsk	działalność rozwojowa w zakresie inżynierii	100	100
35	ENSA PGK1 Sp. z o.o. ²	Gdańsk	finansowa działalność usługowa	-	100
36	ENSA PGK2 Sp. z o.o. ²	Gdańsk	finansowa działalność usługowa	-	100
37	ENERGA Ochrona Sp. z o.o. (dawniej ENSA PGK3 Sp. z o.o.) ²	Gdańsk	działalność ochroniarska	100	100
38	ENSA PGK4 Sp. z o.o. ²	Gdańsk	finansowa działalność usługowa	-	100

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział % Grupy w kapitale zakładowym na dzień	
				31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
39	ENSA PGK5 Sp. z o.o. ²	Gdańsk	finansowa działalność usługowa	-	100
40	ENSA PGK6 Sp. z o.o. ²	Gdańsk	finansowa działalność usługowa	-	100
41	ENSA PGK7 Sp. z o.o. ²	Gdańsk	finansowa działalność usługowa	-	100
42	ENSA PGK8 Sp. z o.o. ²	Gdańsk	finansowa działalność usługowa	100	100

¹ W dniu 23 lutego 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki, obecna nazwa spółki to ENERGA Logistyka Sp. z o.o.

² Patrz opis w nocie 2.2.

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiada udziały we wspólnych przedsięwzięciach - Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. („PGG”), Elektrownia Ostrołęka SA (od dnia 27 lutego 2018 roku przekształcona w Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością) oraz w jednostce stowarzyszonej - Polimex-Mostostal S.A. („Polimex”) (patrz opis w nocie 2.2.).

2.2. Zmiany w składzie Grupy oraz inwestycjach we wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone w okresie sprawozdawczym

2.2.1. Polska Grupa Górnicza

W dniu 28 kwietnia 2016 roku spółka zależna ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. podpisała Umowę Inwestycyjną („Umowa”) określającą warunki inwestycji finansowej w Polską Grupę Górniczną Sp. z o.o. W ramach inwestycji w PGG, ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. zobowiązała się do dokonania wpłat na nowo emitowane udziały w PGG na łączną kwotę 500 mln zł. Wpłaty na kapitał zrealizowano.

W dniu 31 marca 2017 roku spółka zależna ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. zawarła umowę inwestycyjną („Umowa”) określającą warunki inwestycji finansowej w Polską Grupę Górniczną Sp. z o.o. („PGG”).

Stronami Umowy Inwestycyjnej są ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o., Enea S.A., PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., PGNiG TERMIKA S.A., Węglkokoks S.A., Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o., Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych (zwani dalej łącznie „Inwestorami”) oraz PGG.

Nowa Umowa zmienia i uzupełnia warunki realizacji inwestycji dotychczasowych wspólników w PGG określone w pierwszej umowie inwestycyjnej zawartej między dotychczasowymi wspólnikami i spółką w dniu 28 kwietnia 2016 roku.

Transakcja zakłada dokapitalizowanie PGG przez Inwestorów (z wyłączeniem spółki Węglkokoks S.A. i Funduszu Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych) na łączną kwotę 1 mld zł w trzech transzach.

W ramach nowej umowy Grupa zobowiązała się do objęcia nowych udziałów o łącznej wartości nominalnej 100 mln zł w zamian za wkład pieniężny, w trzech transzach:

- w kwietniu 2017 roku - 50 mln zł (podwyższenie zrealizowano),
- w czerwcu 2017 roku - 20 mln zł (podwyższenie zrealizowano),
- w I kwartale 2018 roku - 30 mln zł (w dniu 14 lutego 2018 roku zrealizowano płatność).

Na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego dokonano wpłat na kapitał w łącznej kwocie 70 mln zł, co skutkuje objęciem 15,76% kapitału zakładowego PGG.

Zarówno Umowa Inwestycyjna z 28 kwietnia 2016 roku, jak i nowa Umowa Inwestycyjna zawarta 31 marca 2017, przewidują szereg mechanizmów umożliwiających inwestorom bieżący monitoring sytuacji finansowej PGG, w tym realizacji jej biznesplanu oraz podejmowanie działań optymalizacyjnych m.in. w przypadku niekorzystnych zmian warunków rynkowych. Uprawnienia te są realizowane przez Radę Nadzorczą PGG, przy czym Umowa przewiduje, że każdemu wspólnikowi PGG przysługuje prawo do powoływania, odwoływania i zawieszenia w pełnieniu funkcji jednego członka Rady Nadzorczej (uprawnienie osobiste), przy łącznie 7 członkach Rady.

Ponadto PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o., PGNiG TERMIKA S.A. oraz Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych (zwani dalej łącznie „Nowymi Inwestorami”) podpisały porozumienie dotyczące PGG („Porozumienie”). Celem zawarcia Porozumienia jest zapewnienie zwiększonej kontroli nad PGG przez Nowych Inwestorów, którzy posiadają łącznie większościowy udział w głosach na Zgromadzeniu Wspólników PGG. Porozumienie zakłada m.in. uzgadnianie wspólnego stanowiska przy podejmowaniu kluczowych decyzji będących w gestii Zgromadzenia Wspólników i Rady Nadzorczej PGG. W dniu 29 czerwca 2016 roku Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) wydał zgodę na dokonanie koncentracji polegającej na przejęciu przez Nowych Inwestorów wspólnej kontroli nad PGG, na bazie Porozumienia. W dniu 31 marca 2017 na mocy nowej Umowy Inwestycyjnej do inwestorów PGG dołączyła Enea S.A. W dniu 22 grudnia 2017 roku UOKiK wydał zgodę na dokonanie koncentracji poprzez przystąpienie Enea S.A. do Porozumienia.

W dniu 29 grudnia 2017 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym został dokonany wpis dotyczący przekształcenia spółki Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. w spółkę akcyjną.

PGG zajmuje się wydobyciem węgla, przez co daje dostęp do bogatych zasobów paliwa energetycznego, które może być wykorzystywane przez jednostki wytwórcze Grupy. Siedziba PGG znajduje się w Katowicach.

2. Skład Grupy oraz jego zmiany (kontynuacja)

PGG jest spółką niepubliczną, w związku z czym nie istnieją notowane ceny rynkowe dla jej akcji.

W wyniku transakcji objęcia udziałów w roku 2016 oraz 2017 następowały zmiany w wyliczeniu wartości firmy, która na dzień 31.12.2017 wyniosła 1 mln zł. Szczegółowe informacje są prezentowane w nocie 16.

2.2.2. Polimex-Mostostal

W dniu 18 stycznia 2017 roku Zarząd ENERGA SA wraz z Enea S.A., PGE S.A., PGNiG Technologie S.A. („Inwestorzy”) oraz Polimex-Mostostal S.A. zawarł umowę inwestycyjną, na podstawie której Inwestorzy zobowiązali się dokonać inwestycji kapitałowej w Polimex. ENERGA SA objęła 37,5 mln nowo wyemitowanych akcji o wartości nominalnej 2 zł każda, za łączną kwotę 75 mln zł oraz nabyła 1,5 mln akcji Polimex od SPV Operator Sp. z o.o. dopuszczonych do obrotu na GPW w ramach transakcji pakietowej za łączną kwotę 5,8 mln PLN, w wyniku czego osiągnęła około 16,5% udziału w akcjonariacie Polimexu.

Umowa inwestycyjna umożliwia inwestorom wpływ na politykę finansową i operacyjną Polimexu. Uprawnienia te są realizowane przez Radę Nadzorczą. Umowa przewiduje, że Rada Nadzorcza składać się będzie z 3 członków, wskazanych przez Inwestorów.

Ponadto Inwestorzy podpisali porozumienie dotyczące inwestycji w Polimex („Porozumienie”). Celem zawarcia Porozumienia jest zapewnienie zwiększonej kontroli nad Polimexem Inwestorom, którzy posiadają łącznie większościowy udział w głosach na Zgromadzeniu Wspólników Polimexu (66%). Porozumienie zakłada m.in. uzgadnianie, w drodze głosowania, wspólnego stanowiska przy podejmowaniu kluczowych decyzji będących w gestii Zgromadzenia Wspólników i Rady Nadzorczej Polimexu, w tym ustalanie składu osobowego Zarządu Polimexu.

Z uwagi na wskazane powyżej uprawnienia Inwestorów, przekładające się na posiadanie znaczącego wpływu, udział w Polimexie został zaklasyfikowany jako jednostka stowarzyszona ujmowana metodą praw własności.

Polimex jest spółką inżynieryjno-budowlaną, którą wyróżnia szeroki wachlarz usług świadczonych na zasadach generalnego wykonawstwa. Siedziba Polimexu znajduje się w Warszawie. Polimex jest spółką notowaną na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Kurs jednej akcji Polimexu na zamknięciu sesji w dniu 29 grudnia 2017 roku wyniósł 4,03 zł, co przekłada się na wartość godziwą pakietu akcji w posiadaniu Grupy na poziomie 157 mln zł.

Wartość godziwa nabytych aktywów i zobowiązań na dzień przejęcia

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz wycen przejętych aktywów i zobowiązań, określona została ostateczna wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych Polimexu na kwotę 394 mln zł. Udział Grupy w aktywach netto Polimexu wyniósł 16,5% a więc 65 mln zł. Wycena godziwa nabytych aktywów i zobowiązań Polimexu została sporządzona przez spółkę IPOPEMA Financial Advisory Sp. z o.o. Sp. k.

Uzyskana wartość firmy stanowiąca nadwyżkę kosztu nabycia ponad przypadającą na Grupę część aktywów netto Polimexu wyniosła 17 mln zł.

	Wartość
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto - udział 16,5 %	65
Cena nabycia	82
Wartość firmy	17

2.2.3. Elektrownia Ostrołęka

W dniu 8 grudnia 2016 roku ENERGA SA, Enea S.A. oraz Elektrownia Ostrołęka SA podpisały umowę inwestycyjną dotyczącą realizacji projektu budowy nowego bloku energetycznego w Ostrołęce. Warunkiem zawieszającym realizację umowy było uzyskanie zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji, polegającej na nabyciu przez Enea S.A. 50 % akcji spółki celowej Elektrownia Ostrołęka SA. W dniu 11 stycznia 2017 roku Prezes UOKiK wydał bezwarunkową zgodę na dokonanie koncentracji, w związku z czym 1 lutego 2017 roku ENERGA SA oraz Enea S.A. podpisały umowę nabycia akcji przez Enea S.A.

Na mocy powyższych umów ENERGA SA i Enea S.A. objęły wspólną kontrolę nad spółką Elektrownia Ostrołęka SA, z siedzibą w Ostrołęce, której celem działalności jest budowa i eksploatacja nowego bloku węglowego. Obie strony będą posiadały po 50% akcji Elektrowni Ostrołęka SA oraz taką samą liczbę głosów na Walnym Zgromadzeniu. W skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej będzie wchodziła taka sama liczba przedstawicieli obu inwestorów. Decyzje dotyczące istotnych działań będą wymagały jednomyślnej zgody obu akcjonariuszy. Biorąc powyższe pod uwagę inwestycja została zaklasyfikowana jako wspólne przedsięwzięcie i jest ujmowana metodą praw własności.

Elektrownia Ostrołęka SA jest spółką niepubliczną, w związku z czym nie istnieją notowane ceny rynkowe dla jej udziałów.

Równocześnie powyższa transakcja doprowadziła do utraty kontroli Grupy nad Elektrownią Ostrołęka SA, w wyniku czego rozpoznano zysk w kwocie 6 mln zł, który wykazano w przychodach finansowych.

W dniu 13 kwietnia 2017 roku kapitał zakładowy spółki został podwyższony o 19 mln zł – nowe akcje zostały objęte po połowie, tj. po 9,5 mln zł, przez ENERGA SA i Enea S.A. i pokryte wkładem pieniężnym.

2.2.4. Inne zmiany w składzie Grupy

W dniu 1 grudnia 2017 roku nastąpiło połączenie spółek ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o. (spółka przejmowana) i ENERGA-OBROT SA (spółka przejmująca), bez podwyższenia kapitału zakładowego.

Dnia 12 października 2017 roku dokonano połączenia spółki ENSA PGK1 Sp. z o.o. (spółka przejmująca) ze spółką ENERGA Invest SA (spółka przejmowana). Obecna nazwa spółki to ENERGA Invest Sp. z o.o. W wyniku połączenia kapitał zakładowy został podwyższony o 47 346 000 zł.

2. Skład Grupy oraz jego zmiany (kontynuacja)

W dniu 9 listopada 2017 roku zostały połączone spółki AEGIR4 Sp. z o.o., ENERGA CCGT Gdańsk Sp. z o.o. i ENERGA CCGT Grudziądz Sp. z o.o. (spółki przejmowane) oraz ENERGA Wytwarzanie SA (spółka przejmująca) bez podwyższenia kapitału zakładowego.

W dniu 13 grudnia 2017 roku zarejestrowano zmianę firmy spółki EOB PGK2 Sp. z o.o. na Centrum Badawczo-Rozwojowe im. M. Faradaya Sp. z o.o., zmianę przedmiotu działalności oraz podwyższenie kapitału zakładowego spółki o 1 490 000 zł.

W dniu 29 grudnia 2017 roku został dokonany wpis dot. połączenia spółek ENSA PGK2 Sp. z o.o., ENSA PGK4 Sp. z o.o., ENSA PGK5 Sp. z o.o., ENSA PGK6 Sp. z o.o. i ENSA PGK7 Sp. z o.o. (spółki przejmowane) oraz ENSA PGK8 Sp. z o.o. (spółka przejmująca). W wyniku połączenia kapitał zakładowy został podwyższony o 50 000 zł.

Dnia 27 października 2017 roku została zarejestrowana zmiana nazwy spółki ENSA PGK3 Sp. z o.o. na ENERGA Ochrona Sp. z o.o. oraz podwyższenie kapitału zakładowego spółki o 290 000 zł.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej przedstawiał się następująco:

- Alicja Klimiuk – p.o. Prezes Zarządu,
- Jacek Kościelniak – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych,
- Grzegorz Ksepko – Wiceprezes Zarządu ds. Korporacyjnych.

W bieżącym okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu jednostki dominującej:

- W dniu 17 stycznia 2017 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o odwołaniu z funkcji dotychczasowego Prezesa Zarządu Pana Dariusza Kaśków, Wiceprezesa Zarządu ds. Finansowych Pana Mariusza Rędaszka oraz z funkcji Wiceprezesa Zarządu ds. Strategii Rozwoju Pana Przemysław Piesiewicz. Jednocześnie oddelegowano do pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Pana Jacka Kościelniaka.
- W dniu 10 lutego 2017 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu w skład Zarządu Pana Daniela Obajtka (Prezes Zarządu), Pani Alicji Klimiuk (Wiceprezes Zarządu ds. Operacyjnych) oraz Pana Jacka Kościelniaka (Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych).
- W dniu 16 lutego 2017 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o odwołaniu ze składu Zarządu Pani Marioli Zmudzińskiej, pełniącej funkcję Wiceprezesa Zarządu ds. Relacji Inwestorskich.

Ponadto, w związku z rezygnacją w dniu 5 lutego 2018 roku Pana Daniela Obajtka z pełnienia funkcji Prezesa Zarządu ENERGA SA, w dniu 6 lutego 2018 roku Zarząd podjął uchwałę, a Rada Nadzorcza Spółki zaakceptowała decyzję o powierzeniu pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Pani Alicji Klimiuk.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki w dniu 14 marca 2018 roku.

5. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz instrumentów pochodnych zabezpieczających.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w milionach złotych („mln zł”).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności Grupy.

5.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską („MSSF UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Zarząd jednostki dominującej wykorzystał swoją najlepszą wiedzę co do zastosowania standardów i interpretacji, jak również metod i zasad wyceny poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ENERGA SA zgodnie z MSSF UE na dzień 31 grudnia 2017 roku. Przedstawione zestawienia i objaśnienia zostały ustalone przy dołożeniu należytej staranności.

5.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych polskich spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. W przypadku spółek ENERGA SLOVAKIA s.r.o. oraz ENERGA Finance AB (publ) walutą funkcjonalną sprawozdania jednostkowego jest euro. Dla celów niniejszego sprawozdania dane sprawozdawcze wyżej wymienionych spółek zostały przeliczone na złote polskie w sposób opisany w nocie 9.5.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w tym, w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione w odpowiednich notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień kończący okres sprawozdawczy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości księgowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i wartości firmy

Grupa dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) oraz pojedynczych składników aktywów.

Analizie podlegają zarówno czynniki zewnętrzne, w tym zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym lub prawnym w otoczeniu, w którym Grupa prowadzi działalność lub też na rynkach, do obsługi których aktywa Grupy są wykorzystywane, jak i czynniki wewnętrzne związane z fizycznym stanem rzeczowych składników aktywów oraz zmianami w sposobie ich wykorzystywania. W przypadku stwierdzenia, że takie przesłanki występują przeprowadzane są testy na utratę wartości aktywów, zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 9.9. Informacje dotyczące przeprowadzonych testów na utratę wartości przedstawiono w notach 13 oraz 15.

Wycena rezerw

Rezerwy na świadczenia pracownicze (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe, nagrody jubileuszowe, pracowniczą taryfę energetyczną, dodatkowe odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przysługujące pracownikom spółek Grupy po okresie zatrudnienia) szacowane są na podstawie metod aktuarialnych.

Pozostałe rezerwy wyceniane są zgodnie z najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku. Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Szczegółowe informacje dotyczące przyjętych założeń i tworzonych rezerw przedstawiono w nocie 24.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub aktywów niematerialnych oraz szacunków dotyczących ich wartości rezydualnej. Spółki Grupy corocznie dokonują weryfikacji przyjętych okresów użytkowania na podstawie bieżących szacunków.

Ścieżki cenowe energii

Istotnym elementem dokonywanych przez Grupę szacunków wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne w segmencie wytwarzania, a także szacunków rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia z tytułu pracowniczej taryfy energetycznej są ścieżki cenowe energii opracowywane przez niezależnych branżowych ekspertów. Przy prognozowaniu ścieżek cenowych Grupa korzysta z raportów przygotowanych na zlecenie Grupy przez niezależnego specjalistę. Raport uwzględnia założenia i projekcje dotyczące polskiego rynku. Szczegółowe informacje dotyczące analizy wrażliwości na zmianę ścieżek ujawniono w notach 13 i 24.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień kończący okres sprawozdawczy. Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Szczegóły dotyczące aktywa z tytułu podatku odroczonego ujawniono w nocie 12.3.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 28.3.

Doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usługi dystrybucyjnej

Odczyty liczników dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym dokonywane są w większości w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym jednostki wchodzące w skład Grupy dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży energii elektrycznej i usługi dystrybucyjnej na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy, za okres nieobjęty odczytem. Kwota przychodów ujętych na dzień 31 grudnia 2017 roku na podstawie szacunków wyniosła 290 mln zł (371 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 roku).

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień kończący okres sprawozdawczy jednostka ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości księgowej jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. Odpisy aktualizujące tworzone są w oparciu o analizę wiekową należności, a także indywidualną analizę sytuacji dłużników oraz historyczną spłacalność. Kwoty odpisów aktualizujących wartość należności ujawniono w nocie 28.4.1.

7. Zmiana szacunków

W okresach objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca zmiany zakresu ani metodologii dokonywania istotnych szacunków. Zmiany kwotowe szacunków wynikały ze zdarzeń jakie miały miejsce w okresach sprawozdawczych.

8. Nowe standardy i interpretacje

Polityka rachunkowości Grupy stosowana jest w sposób ciągły.

8.1. Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2017

Następujące zmiany do istniejących standardów opublikowanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone przez UE weszły w życie w roku 2017:

- Zmiany do MSR 7 „Rachunek przepływów pieniężnych” – Inicjatywa dotycząca zmian w zakresie ujawnień (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Doprecyzowanie sposobu rozliczania aktywów z tytułu odroczonego podatku dotyczącego niezrealizowanych strat (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016) – Zmiany w MSSF 12 (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie).

Wymienione powyżej zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości Grupy.

8.2. Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- MSSF 16 „Leasing” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” – Uwzględnienie zmian wprowadzonych przez MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Objasnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności w formie akcji” – Klasyfikacja i wycena transakcji płatności w formie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016) – Zmiany w MSSF 1, MSR 28 (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych standardów oraz zmian do istniejących standardów. Z analizy przeprowadzonej w Spółkach grupy wynika, iż wyżej wymienione standardy oraz zmiany do istniejących standardów wchodzące w życie od 1 stycznia 2018 roku nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostały by zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy. Grupa nadal analizuje umowy, które będą podlegały zgodnie z MSSF 16 ujawnieniu w bilansie, gdyż ich ilość oraz wartość podlega ciągłym zmianom.

8.3. Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- MSSF 14 „Aktywa i Zobowiązania Regulacyjne” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie), Komisja Europejska podjęła decyzję o niezatwierdzeniu omawianego przejściowego standardu w oczekiwaniu na standard właściwy,
- MSSF 17 „Kontrakty ubezpieczeniowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (nie określono daty wejścia w życie),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – zmiany do programu określonych świadczeń (obowiązują w odniesieniu od okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i ujęcie zaliczek” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” – Przenieszenie nieruchomości inwestycyjnych do innych grup aktywów (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w rozliczeniach podatku dochodowego” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” – Wcześniejsze spłaty z ujemną kompensatą (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – Doprecyzowanie zakresu stosowania standardu dla długoterminowych udziałów w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie)
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązują w odniesieniu od okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

Grupa nie przewiduje, aby zmiany w MSSF wymienione powyżej, miały istotny wpływ na jej sprawozdania finansowe.

9. Istotne zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były w sposób ciągły.

9.1. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe ENERGA SA oraz dane finansowe jej jednostek zależnych sporządzone w przypadku każdej ze spółek za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy z tytułu swojego zaangażowania podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub gdy ma prawa do zmiennych zwrotów oraz możliwość wywierania wpływu na wysokość tych zwrotów poprzez sprawowanie władzy nad jednostką zależną.

Grupa rozważa ponadto, czy traktuje część jednostki, w której dokonano inwestycji, jako odrębny podmiot (silos). Jeżeli Grupa sprawuje kontrolę nad uznanym odrębnym podmiotem, dokonuje konsolidacji tej części jednostki, w której dokonano inwestycji.

Grupa rozlicza transakcje objęcia kontroli nad jednostkami zależnymi przy zastosowaniu metody nabycia. Zapłata przekazana w ramach transakcji ustalana jest jako wartość godziwa przekazanych aktywów, zobowiązań zaciągniętych wobec poprzednich właścicieli jednostki przejmowanej oraz udziałów kapitałowych wyemitowanych przez jednostkę przejmującą.

Możliwe do zidentyfikowania aktywa oraz zobowiązania jednostki przejmowanej, wycenia się na dzień przejęcia według ich wartości godziwej. Udziały niedające kontroli w jednostce przejmowanej ujmowane są według wartości proporcjonalnego udziału (odpowiadającego udziałowi niedającemu kontroli) w możliwych do zidentyfikowania ujętych aktywach netto jednostki przejmowanej. Wartość firmy powstająca w transakcji nabycia wyliczana jest zgodnie z zasadami przedstawionymi w nocie 9.8.

Koszty związane z transakcją nabycia jednostki zależnej odnoszone są w koszty okresu.

Z transakcji w ramach Grupy są w całości eliminowane niezrealizowane zyski wynikające z tych transakcji. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Nabycie lub sprzedaż udziałów mniejszości, gdy nie ma miejsca nabycie lub utrata kontroli, traktuje się jako transakcję między udziałowcami i rozlicza się kapitałowo.

9.2. Połączenia jednostek pod wspólną kontrolą

Połączenia jednostek pod wspólną kontrolą rozliczane są poprzez sumowanie poszczególnych pozycji odpowiednich aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów połączonych spółek, po uprzednim doprowadzeniu ich wartości do jednolitych metod wyceny i dokonaniu odpowiednich wyłączeń. W przypadku spółki przejmowanej sumowaniu podlegają poszczególne pozycje bilansowe i wynikowe ujęte w jednostkowym sprawozdaniu finansowym tej spółki, w wartościach prezentowanych w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych Grupy. Wyłączeniu podlega wartość kapitału zakładowego spółki, której majątek został przeniesiony na inną spółkę, lub spółek, które w wyniku połączenia zostały wykreślone z rejestru. Po dokonaniu tego wyłączenia odpowiednie pozycje kapitału własnego spółki, na którą przechodzi majątek połączonych spółek lub nowo powstałej spółki koryguje się o różnicę pomiędzy sumą aktywów i pasywów. Wyłączeniu podlegają również wszystkie salda i transakcje pomiędzy łączącymi się jednostkami, w tym zyski lub straty operacji gospodarczych dokonanych przed połączeniem, zawarte w wartościach podlegających łączeniu aktywów i pasywów.

9.3. Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia

Wspólne przedsięwzięcie to wspólne ustalenie umowne w ramach, którego strony sprawujące współkontrolę nad ustaleniem umownym mają prawa do aktywów netto tego ustalenia.

Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia ujmowane są metodą praw własności po pomniejszeniu o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Zastosowanie metody praw własności polega na początkowym ujęciu inwestycji w cenie nabycia powiększonej o koszty transakcyjne. Udział Grupy w zysku lub stracie jednostek wycenianych metodą praw własności (ustalony z uwzględnieniem wpływu wycen do wartości godziwej z dnia nabycia inwestycji) od dnia nabycia, ujmuje się w zysku lub stracie Grupy, zaś jej udział w pozostałych całkowitych dochodach tej jednostki od dnia nabycia – ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach Grupy. Niezrealizowane zyski i straty z tytułu transakcji pomiędzy inwestorem a wspólnym przedsięwzięciem są eliminowane w kwocie odpowiadającej udziałowi inwestora w tych zyskach/stratach.

9.4. Inwestycje w jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to podmioty, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje nad nimi kontroli ani współkontroli.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia powiększonej o koszty transakcyjne oraz z uwzględnieniem późniejszych zmian udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Udział Grupy w zysku lub stracie jednostek wycenianych metodą praw własności (ustalony z uwzględnieniem wpływu wycen do wartości godziwej z dnia nabycia inwestycji) od dnia nabycia, ujmuje się w zysku lub stracie Grupy, zaś jej udział w pozostałych całkowitych dochodach tej jednostki od dnia nabycia – ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach Grupy. Niezrealizowane zyski i straty z tytułu transakcji pomiędzy inwestorem a jednostką stowarzyszoną są eliminowane w kwocie odpowiadającej udziałowi inwestora w tych zyskach/stratach.

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)**9.5. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych**

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na moment początkowego ujęcia na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień kończący okres sprawozdawczy:

- pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień),
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji (kurs banku, z którego korzysta jednostka), oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmują się jako element zmian wartości godziwej.

Aktywa i zobowiązania jednostek zagranicznych objętych konsolidacją pełną są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień kończący okres sprawozdawczy, a ich sprawozdania z zysków lub strat są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres sprawozdawczy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w innych całkowitych dochodach. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w innych całkowitych dochodach, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny na dzień kończący okres sprawozdawczy:

Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu		
Waluta	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
EURO	4,1709	4,4240

Średnie ważne kursy wymiany za poszczególne lata obrotowe kształtowały się następująco:

Kurs średni w okresie		
Waluta	1 stycznia - 31 grudnia 2017	1 stycznia - 31 grudnia 2016
EURO	4,2447	4,3757

9.6. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według wartości netto, tzn. wartości początkowej pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę zakupu powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do użytkowania. W skład kosztu wchodzi również przewidywany koszt demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, których obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów. Kapitalizowanie kosztów nabycia bądź wytworzenia kończy się w momencie dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitalnych, przeglądów okresowych, jeśli ich wartość jest istotna, oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia/koszt wytworzenia rzeczowego aktywa trwałego pomniejszona o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu, w którym składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania rzeczowego aktywa trwałego. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych:

• Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej, w tym:	5 - 100 lat
- Budynki	10 - 100 lat
- Lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	5 - 50 lat
• Maszyny i urządzenia techniczne	3 - 50 lat
• Środki transportu	3 - 14 lat
• Urządzenia biurowe, w tym:	1 - 15 lat
- Sprzęt komputerowy	1 - 5 lat
- Pozostałe	1 - 15 lat
• Inne rzeczowe aktywa trwałe	2 - 15 lat

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna rzeczowych aktywów trwałych podlegają weryfikacji co najmniej na koniec każdego roku finansowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest prospektywnie.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością księgową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

9.7. Aktywa niematerialne

Do aktywów niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nieposiadające postaci fizycznej, w tym prawa wieczystego użytkowania gruntów nabyte za gotówkę lub w ramach połączeń jednostek gospodarczych (prawa wieczystego użytkowania gruntów otrzymane nieodpłatnie traktowane są jako leasing operacyjny i ewidencjonowane pozabilansowo).

Aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Aktywa niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane metodą liniową przez okres ich ekonomicznej użyteczności oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu, w którym składnik jest dostępny do użytkowania. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Zmiany w oczekiwany okresie użytkowania lub oczekiwany sposób konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia aktywów niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością księgową danego składnika aktywów i są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat w momencie ich usunięcia.

9.8. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejścia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę ceny zapłaconej za akcje lub udziały przejmowanej jednostki, powiększonej o wartość udziałów niekontrolujących, nad wartością godziwą netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartość firmy nie podlega amortyzacji. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki.

Na dzień przejścia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków (lub zespołów ośrodków) wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość księgową, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości.

9.9. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne („CGU”), do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość księgową składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Przy szacowaniu wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia Grupa uwzględnia zdolność uczestnika rynku do osiągnięcia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego sprzedaż innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)

Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość księgową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości księgowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w sprawozdaniu z zysków lub strat.

9.10. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

Kapitalizację kosztów finansowania rozpoczyna się, gdy podjęte zostały działania niezbędne do przygotowania składnika aktywów do użytkowania, na dany składnik aktywów ponoszone są nakłady i ponoszone są koszty finansowania zewnętrznego. W sytuacji, gdy inwestycja w składnik aktywów zostaje na dłuższy czas przerwana, następuje zawieszenie kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego. Kapitalizacja zostaje zatrzymana, gdy zasadniczo wszystkie działania niezbędne do przystosowania składnika aktywów do użytkowania są zakończone.

Kapitalizowaniu podlegają bieżące koszty kredytów i pożyczek celowych pomniejszone o przychody z tymczasowego lokowania nadwyżek środków oraz odpowiednia część kosztów bieżących pożyczek i kredytów ogólnych, w sytuacji gdy wydatki na rzeczowe aktywa trwale przekraczają wartość kredytów i pożyczek celowych. Koszty finansowania ogólnego kapitalizowane są w wysokości iloczynu stopy kapitalizacji i nadwyżki wydatków na rzeczowe aktywa trwale nad wartością finansowania celowego. Stopa kapitalizacji ustalana jest jako średnia ważona kosztów finansowania zewnętrznego dotyczących pożyczek i kredytów stanowiących zobowiązania Grupy innych niż kredyty i pożyczki celowe. Kwota skapitalizowanych w okresie kosztów finansowania zewnętrznego nie przekracza kwoty kosztów finansowania zewnętrznego poniesionych w okresie.

9.11. Zapasy

Do zapasów zalicza się aktywa:

- przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży lub
- mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług,
- a także świadectwa pochodzenia energii oraz prawa do emisji CO₂.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania wartości netto. Stosowane do wyceny na dzień kończący okres sprawozdawczy ceny nabycia nie mogą być wyższe od wartości netto tych składników możliwej do uzyskania. Przez wartość netto możliwą do uzyskania rozumie się różnicę między szacowaną ceną sprzedaży stosowaną w toku zwykłej działalności gospodarczej, a szacowanymi kosztami wykończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wartości rozchodu materiałów jednakowych albo uznanych za jednakowe, ze względu na podobieństwo ich rodzaju i przeznaczenie Grupa wycenia w następujący sposób:

- węgiel oraz prawa do emisji CO₂ – według metody FIFO,
- materiały nabyte pod zlecenia – według metody szczegółowej identyfikacji ceny,
- pozostałe zapasy – według metody średniej ważonej.

Świadectwa pochodzenia

Świadectwa pochodzenia energii, wytworzonej w Grupie w okresie obrachunkowym, na moment początkowego ujęcia wycenia się według wartości godziwej z dnia rozpoznania tego aktywa, tj. wytworzenia energii ze źródeł odnawialnych lub w kogeneracji i ujmuje w przychodach ze sprzedaży. Przez wartość godziwą rozumie się średnioważoną cenę świadectw pochodzenia z danego miesiąca ustaloną na podstawie notowań na Towarowej Giełdzie Energii.

Zakupione świadectwa pochodzenia wycenia się w cenie nabycia.

Prawa do emisji CO₂

Nabyte prawa do emisji CO₂ wycenia się w cenie nabycia. Prawa do emisji CO₂ otrzymane nieodpłatnie wycenia się w wartości zerowej i ewidencjonuje pozabilansowo.

9.12. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują:

- środki pieniężne w kasie i na bieżących rachunkach bankowych,
- inne środki pieniężne, w tym lokaty bankowe o terminie zapadalności nie dłuższym niż trzy miesiące.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

Lokaty bankowe o pierwotnym okresie zapadalności przekraczającym trzy miesiące Grupa prezentuje jako lokaty i depozyty.

Środki pieniężne wycenia się w wartości nominalnej. Inne aktywa pieniężne wycenia się zgodnie z zasadami stosowanymi do instrumentów finansowych.

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)

9.13. Pozostałe aktywa

Grupa ujmuje w pozostałych aktywach niefinansowych rozliczenia międzyokresowe, należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych (za wyjątkiem rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które są prezentowane w oddzielnej pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej), nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFSS oraz zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów, a także aktywa biologiczne. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe ustalane są w wysokości poniesionych, wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów z zachowaniem zasady ostrożności.

Grupa na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

9.14. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i grupy do zbycia Grupa klasyfikuje jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość księgową zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowego zbycia w swoim obecnym stanie (zgodnie z ogólnie przyjętymi warunkami handlowymi). Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar dokonania transakcji zbycia w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Jeżeli Grupa ma zamiar dokonać zbycia, które prowadziłoby do utraty kontroli nad jednostką zależną, wszystkie aktywa i zobowiązania tej jednostki zależnej są klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, jeżeli wszystkie wyżej wymienione kryteria są spełnione oraz niezależnie od tego czy Grupa zachowa udziały niedające kontroli po tej transakcji zbycia.

Aktywa trwałe i grupy do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości księgowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

9.15. Kapitał własny

Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu jednostki dominującej.

Kapitał podstawowy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej.

Zyski zatrzymane obejmują wynik netto roku bieżącego, niepodzielone wyniki z lat ubiegłych, kapitały rezerwowe i zapasowe jednostek zależnych powstałe po dacie nabycia kontroli, korekty związane z przejściem na MSSF oraz korekty związane ze zmianą w udziale w spółkach zależnych po objęciu kontroli przez jednostkę dominującą.

9.16. Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników

Zgodnie z regulacjami obowiązującymi w poszczególnych spółkach pracownicy Grupy uprawnieni są do otrzymywania określonych świadczeń po okresie zatrudnienia oraz innych długoterminowych świadczeń pracowniczych - nagród jubileuszowych.

Grupa tworzy rezerwy na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na koniec każdego okresu sprawozdawczego jest obliczana przez aktuarium, przy zastosowaniu metody prognozowanych świadczeń jednostkowych. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne programy określonych świadczeń po okresie zatrudnienia

Grupa tworzy rezerwy na następujące świadczenia po okresie zatrudnienia:

- odprawy emerytalno-rentowe wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę/rentę,
- ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,
- świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Tworzone rezerwy ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat (odpowiednio koszty operacyjne lub koszty finansowe – odwijanie dyskonta), za wyjątkiem zysków i strat aktuarialnych. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w całości w innym całkowitym dochodzie.

Rezerwa na nagrody jubileuszowe

Pracownicy spółek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych, wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat.

Rezerwy tworzone na nagrody jubileuszowe ujmowane są w całości w sprawozdaniu z zysków lub strat (odpowiednio koszty operacyjne oraz koszty finansowe – odwijanie dyskonta).

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)

Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia

W poprzednich okresach sprawozdawczych w spółkach Grupy uruchamiane były programy dobrowolnych odejść pracowników („PDO”) oraz zasady indywidualnych odejść („ZIO”). Jako rezerwy na restrukturyzację zatrudnienia Grupa ujmuje przede wszystkim rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie PDO oraz pozostałych działań z zakresu restrukturyzacji zatrudnienia, w oparciu o przewidywaną liczbę pracowników, którzy zakończą pracę w spółkach Grupy oraz oszacowanej wartości odprawy lub odszkodowania. Rezerwy tworzone są w momencie podania do wiadomości zainteresowanych stron głównych elementów planu restrukturyzacji.

9.17. Pozostałe rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi się wiąże.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku. Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

Rezerwa na rekultywację oraz koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych

Rezerwę na rekultywację terenu oraz przyszłe koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych tworzy się w przypadkach, w których z przepisów prawa wynika obowiązek ich demontażu i usunięcia po zakończeniu użytkowania i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsc, w których się znajdowały. Wzrost rezerwy związany z upływem czasu (odwijanie dyskonta) odnoszony jest w koszty finansowe. Zmiana stanu rezerwy wynikająca ze zmiany stopy dyskonta lub szacowanego kosztu rekultywacji/likwidacji koryguje wartość rzeczowych aktywów trwałych, których rezerwa dotyczy.

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji gazów tworzy się systematycznie w ciągu rocznego okresu sprawozdawczego na bazie wielkości rzeczywistej emisji CO₂, z uwzględnieniem darmowych uprawnień do emisji CO₂, wg następujących zasad i kolejności:

- w części pokrytej przyznanymi nieodpłatnymi uprawnieniami (proporcjonalnie do łącznej ilości nieodpłatnych uprawnień przyznanym dla danego roku) - w wartości zerowej,
- w części pokrytej uprawnieniami zakupionymi – w cenie nabycia,
- w części niepokrytej posiadanymi lub należnymi uprawnieniami – na podstawie zakontraktowanych cen zakupu uprawnień, a następnie na podstawie cen rynkowych uprawnień na dzień kończący okres sprawozdawczy.

Rezerwa z tytułu obowiązku umorzenia świadectw

Rezerwę z tytułu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji, a także świadectw efektywności energetycznej tworzy się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień kończący okres sprawozdawczy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw,
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień kończący okres sprawozdawczy świadectwami pochodzenia – w wartości wynikającej z zakontraktowanych praw majątkowych, a następnie wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień kończący okres sprawozdawczy lub w wysokości opłaty zastępczej.

9.18. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub rzeczowych aktywów trwałych.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

9.19. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i rozliczenia międzyokresowe przychodów

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, łącznie z kwotami należnymi pracownikom. Mimo, iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty rozliczeń międzyokresowych biernych, stopień niepewności jest na ogół znacznie mniejszy niż w przypadku rezerw.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów w wysokości wiarygodnie oszacowanych, prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy wynikających ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy przez kontrahentów zewnętrznych prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako zobowiązania z tytułu dostaw i usług.

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)

Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności oraz współmierności przychodów i kosztów. Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się:

- równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych,
- otrzymane w formie dotacji środki pieniężne na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych. Rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych o kwotę odpowiadającą odpisom amortyzacyjnym od tych składników majątkowych w części sfinansowanej przez wspomniane środki pieniężne,
- przyjęte nieodpłatnie rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne. Odpisy tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych od otrzymanych aktywów trwałych.

Jako rozliczenia międzyokresowe przychodów Grupa wykazuje również przychody z tytułu przyłączania klientów do sieci, tzw. opłaty przyłączeniowe, które zostały otrzymane przed 1 lipca 2009 roku. Opłaty przyłączeniowe otrzymywane po tej dacie rozpoznawane są jednorazowo w przychodach okresu.

9.20. Dotacje

Dotacje ujmuje się w momencie, gdy istnieje wystarczająca pewność, że Grupa spełni warunki związane z dotacjami oraz że dotacje będą otrzymane.

Dotacje do aktywów są ujmowane w ramach rozliczeń międzyokresowych przychodów, a następnie odpisywane systematycznie w przychody okresu przez szacowany okres użytkowania związanego z nimi składnika aktywów.

W przypadku, gdy Grupa otrzymuje kredyt lub pożyczkę na zasadach preferencyjnych, na dzień początkowego ujęcia, dokonuje się wyceny takiego instrumentu finansowego w wartości godziwej, odpowiadającej wartości zdyskontowanych przepływów, z użyciem rynkowych stóp procentowych dla podobnych instrumentów. Różnicę między wyliczoną w ten sposób kwotą wyceny a wyceną według zamortyzowanego kosztu ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako dotację i rozlicza liniowo przez okres spłaty zobowiązania w ciężar pozostałych przychodów operacyjnych w sprawozdaniu z zysków lub strat.

9.21. Leasing

Grupa jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej rzeczowego aktywa trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Rzeczowe aktywa trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania aktywa lub okres leasingu, jeśli nie ma wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w sprawozdaniu z zysków lub strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jako leasingodawca

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego (patrz nota 33.2). Płatności leasingowe ujmowane są jako przychody w sprawozdaniu z zysków lub strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

9.22. Instrumenty finansowe

9.22.1. Aktywa finansowe

Grupa identyfikuje następujące kategorie aktywów finansowych:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z warunków:

- a) jest kwalifikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
  - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych razem i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie, lub
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń.
- b) został zakwalifikowany do tej kategorii w momencie nabycia. Składnik aktywów finansowych może zostać w momencie nabycia zaklasyfikowany do portfela wycenianego według wartości godziwej ze zmianami odnoszonymi do sprawozdania z zysków lub strat (za wyjątkiem instrumentów kapitałowych, które nie mają cen kwotowanych na aktywnym rynku, a ich wartość godziwa nie może być wiarygodnie wyznaczona), jeśli spełnione zostały następujące kryteria:
  - taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom, lub
  - aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, lub
  - aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa w szczególności zalicza inne instrumenty pochodne, na które składają się opcje kupna akcji spółki Polimex-Mostostal SA (opcje call).

Aktywa finansowe w tej kategorii wyceniane są początkowo w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu zyski/straty z wyceny do wartości godziwej ujmowane są w wyniku finansowym.

Pożyczki i należności

Pożyczki udzielone i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Pożyczki i należności wyceniane są początkowo w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne i ujmowane po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami dostępnymi do sprzedaży. Aktywa dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy, zyski i straty z wyceny do wartości godziwej (nie stanowiące utraty wartości) ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach. Wartość godziwa inwestycji, dla których nie ma notowanej ceny rynkowej, jest ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Transakcje sprzedaży aktywów finansowych są ujmowane w dacie rozliczenia umowy (settlement date).

9.22.2. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Do istotnych obiektywnych przesłanek Grupa zalicza przede wszystkim poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie na drogę sądową przeciwko dłużnikowi, znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej poniżej ceny nabycia, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym wystawcy instrumentu finansowego.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

W przypadku, gdy występują obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, Grupa dokonuje odpisu aktualizującego w kwocie odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością księgową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Kwotę straty ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość księgowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i – w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej – amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do sprawozdania z zysków lub strat. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w sprawozdaniu z zysków lub strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat. Odwróceniu w sprawozdaniu z zysków lub strat nie podlegają odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży.

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)

9.22.3. Zobowiązania finansowe

Grupa identyfikuje zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Do zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu zalicza się przede wszystkim zobowiązania z tytułu dostaw i usług, kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne. W momencie początkowego ujęcia są one ujmowane według wartości godziwej pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki. Po początkowym ujęciu są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązania finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

9.22.4. Rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty zabezpieczające i rachunkowość zabezpieczeń

Grupa może podjąć decyzję o desygnowaniu wybranych instrumentów pochodnych do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jako instrumentów zabezpieczających w ramach identyfikowanego powiązania zabezpieczającego. Grupa dopuszcza stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych tylko w przypadku, gdy spełnione są określone kryteria, tzn.:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Sporządzana dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, pozycji zabezpieczanej, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób bieżącej oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na sprawozdanie z zysków lub strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Stosowane zasady rachunkowości dla instrumentów pochodnych desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, natomiast nieefektywna część zabezpieczenia odnoszona jest do sprawozdania z zysków lub strat.

Kwoty skumulowanej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, ujęte uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny, przenoszone są do sprawozdania z zysków lub strat w okresie lub okresach, w którym pozycja zabezpieczana wywiera wpływ na sprawozdanie z zysków lub strat.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, gdy wystąpi jedno z poniższych zdarzeń:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat. Realizacja planowanej transakcji, która przestaje być wysoce prawdopodobna, może być ciągle oczekiwana,
- Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające. W przypadku zabezpieczenia planowanych transakcji, skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać jej realizacji. Jeśli zaprzestaje się oczekiwać realizacji transakcji, skumulowane zyski lub straty odniesione bezpośrednio na kapitał własny ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)

Prezentacja

W związku z zastosowaniem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa stosuje następującą prezentację:

- efektywna część zmiany wyceny instrumentów zabezpieczających jest księgowana w pozostałych całkowitych dochodach i kumulowana w kapitale z aktualizacji wyceny,
- odsetki z tytułu instrumentów zabezpieczających są prezentowane w tej samej linii sprawozdania z zysków lub strat, w której prezentowany jest wynik odsetkowy na pozycji zabezpieczanej,
- rewaluacja instrumentów zabezpieczających jest odnoszona do tej samej linii sprawozdania z zysków lub strat, w której prezentowana jest rewaluacja walutowa pozycji zabezpieczanej,
- nieefektywna część zmiany wyceny instrumentów zabezpieczających jest odnoszona do wyniku z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu.

9.23. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z zysków lub strat obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy oraz zmianę stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczonego nie rozliczanej z kapitałem własnym ani innymi całkowitymi dochodami.

Podatek bieżący

Rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone jest przez jednostki Grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

W przypadku jednostek wchodzących w skład podatkowej grupy kapitałowej (patrz nota 12.4) przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym jest osiągnięty w roku podatkowym dochód stanowiący nadwyżkę sumy dochodów wszystkich spółek tworzących grupę nad sumą ich strat.

Podatek odroczonego

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, jednostka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych, z wyjątkiem przypadków, gdy rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy albo składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową), oraz
- dodatnich różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których możliwe jest kontrolowanie terminu odwracania się różnic przejściowych i prawdopodobne jest, że różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, za wyjątkiem:

- przypadków, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową), oraz
- ujemnych różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których aktywa z tytułu odroczonego podatku ujmuje się tylko w takim zakresie, w jakim prawdopodobne jest, że różnice przejściowe ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości oraz dostępny będzie dochód do opodatkowania, który pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy.

9.24. Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy oraz inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy, prawdopodobne jest ściągnięcie kwoty należności oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób, a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej oraz ze sprzedaży energii elektrycznej do odbiorcy końcowego

Za moment sprzedaży usługi dystrybucji energii elektrycznej oraz sprzedaży energii do odbiorcy końcowego przyjmuje się moment dostarczenia tych produktów do odbiorcy, co jest rejestrowane przez licznik energii elektrycznej. W praktyce momentem sprzedaży jest data odczytu układu pomiarowo-rozliczeniowego.

W przypadku, gdy w okresie rozliczeniowym nie dokonano odczytu rzeczywistego z licznika, podstawą do ustalenia przychodu jest szacunek, ustalany na podstawie średniodobowego zużycia energii elektrycznej w poprzednich okresach rozliczeniowych. Do wyliczenia przychodu wykorzystywane są cenniki obowiązujące w danym okresie.

9. Istotne zasady rachunkowości (kontynuacja)

Przychody ze sprzedaży energii na rynku hurtowym

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej odbywa się poprzez zgłoszenie przez odbiorcę i dostawcę do Operatora Systemu Przesyłowego (OSP) ilości deklarowanej w każdej godzinie ilości energii elektrycznej, którą Grupa zobowiązana jest zgodnie z poszczególnymi umowami dostarczyć lub spowodować jej dostarczenie (poprzez zakup energii elektrycznej na Rynku Bilansującym), a odbiorca odebrać. W przypadku wytwarzania przez jednostkę wytwórczą energii elektrycznej bez zawartej transakcji bilateralnej (z odbiorcą) następuje sprzedaż energii na Rynek Bilansujący (do OSP). OSP jako swego rodzaju gwarant rozliczeń ilościowych zabezpiecza wiarygodność danych w zakresie dostarczanych ilości energii.

9.25. Koszty działalności operacyjnej

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów i świadczenia usług poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanej energii elektrycznej i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie/rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych, należności oraz zapasów,

Koszty sprzedaży obejmują koszty związane z obsługą i pozyskaniem klientów oraz koszty marketingu i reklamy.

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Grupą jako całością oraz spółkami wchodzącymi w skład Grupy.

9.26. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

9.27. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na inne całkowite dochody,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek,
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen księgowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej rzeczowego aktywa trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych z tytułu wyceny instrumentów kapitałowych w walucie obcej zakwalifikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości księgowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

9.28. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. W przypadku scalenia lub podziału akcji, do kalkulacji stosuje się retrospektywnie liczbę akcji po ich scaleniu lub podziale.

9.29. Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SEGMENTÓW OPERACYJNYCH**10. Linie biznesowe (Segmenty działalności)**

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne za bieżący oraz porównywalne okresy sprawozdawcze. Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty wydzielone ze względu na rodzaj oferowanych produktów. Podział sprawozdawczości Grupy opiera się na następujących segmentach operacyjnych nazywanych według terminologii Grupy, wprowadzonej Umową o Współpracy podpisaną 20 grudnia 2017, liniami biznesowymi:

- Dystrybucja - dystrybucja energii elektrycznej przez ENERGA-OPERATOR SA (Operatora Systemu Dystrybucyjnego), a także działalność bezpośrednio związana z dystrybucją prowadzoną przez inne spółki Grupy,
- Wytwarzanie – wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych, wytwarzanie oraz dystrybucja energii cieplnej, a także działalność serwisowo - remontowa bezpośrednio związana z wytwarzaniem energii,
- Sprzedaż – handel energią elektryczną (obróć hurtowy i sprzedaż detaliczna) oraz usługi oświetlenia,
- Pozostałe – centra usług wspólnych w obszarach księgowym, kadrowo-płacowym, administracyjnym oraz teleinformatycznym, a także działalność finansowa i zarządzanie nieruchomościami. Do segmentu pozostałe zakwalifikowano również jednostkę dominującą.

Podstawowymi miernikami, na bazie których Zarząd ENERGA SA dokonuje oceny wyników działalności linii biznesowych jest wynik netto oraz EBITDA, tj. zysk/(strata) z działalności operacyjnej (obliczony jako zysk/strata brutto skorygowany o udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności, przychody finansowe oraz koszty finansowe) powiększony o amortyzację i odpisy aktualizujące niefinansowe aktywa trwałe.

Zasady stosowane do ustalenia wyników linii biznesowych oraz pomiaru aktywów i zobowiązań linii biznesowych są zgodne z zasadami stosowanymi dla celów sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności jest przypisywany do wyłączeń i korekt konsolidacyjnych.

Transakcje pomiędzy liniami biznesowymi rozliczane są na warunkach rynkowych.

Grupa nie prezentuje informacji w podziale na segmenty geograficzne, gdyż jej działalność prowadzona na rzecz klientów zagranicznych oraz aktywa zagraniczne nie mają znaczącego wpływu na działalność Grupy.

W poniższych tabelach przedstawione zostało przyporządkowanie do poszczególnych segmentów sprawozdawczych przychodów i kosztów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku oraz aktywów i zobowiązań wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wraz z odpowiednimi danymi porównywalnymi.

10. Linie biznesowe (Segmenty działalności) (kontynuacja)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku lub na dzień 31 grudnia 2017 roku	Dystrybucja	Sprzedaż	Wytwarzanie	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność ogółem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	4 347	5 287	894	6	10 534	-	10 534
Sprzedaż między segmentami	45	29	254	183	511	(511)	-
Przychody segmentu ogółem	4 392	5 316	1 148	189	11 045	(511)	10 534
EBITDA							
Amortyzacja	764	43	164	18	989	(16)	973
Odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	4	(53)	26	(23)	-	(23)
Zysk lub strata z działalności operacyjnej	959	38	287	(89)	1 195	15	1 210
Przychody/ koszty finansowe netto	(118)	9	(60)	143	(26)	(206)	(232)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności	-	-	-	-	-	24	24
Zysk lub strata brutto	841	47	227	54	1 169	(167)	1 002
Podatek dochodowy	(167)	(18)	(55)	28	(212)	(1)	(213)
Zysk lub strata netto	674	29	172	82	957	(168)	789
Aktywa i zobowiązania							
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	50	38	3	3 550	3 641	-	3 641
Aktywa ogółem	13 404	2 284	4 106	16 051	35 845	(14 789)	21 056
Zobowiązania finansowe	3 865	-	991	7 932	12 788	(5 083)	7 705
Zobowiązania ogółem	6 631	1 568	1 507	8 715	18 421	(6 830)	11 591
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne	1 247	43	87	38	1 415	(13)	1 402

10. Linie biznesowe (Segmenty działalności) (kontynuacja)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku lub na dzień 31 grudnia 2016 roku	Dystrybucja	Sprzedaż	Wytwarzanie	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność ogółem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	4 096	5 267	812	6	10 181	-	10 181
Sprzedaż między liniami	47	359	328	145	879	(879)	-
Przychody linii ogółem	4 143	5 626	1 140	151	11 060	(879)	10 181
EBITDA							
Amortyzacja	736	39	183	18	976	(19)	957
Odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	4	573	6	583	-	583
Zysk lub strata z działalności operacyjnej	984	(3)	(441)	(71)	469	18	487
Przychody/ koszty finansowe netto	(114)	4	41	842	773	(1 003)	(230)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności	-	-	-	-	-	(52)	(52)
Zysk lub strata brutto	870	1	(400)	771	1 242	(1 037)	205
Podatek dochodowy	(167)	(3)	97	15	(58)	-	(58)
Zysk lub strata netto	703	(2)	(303)	786	1 184	(1 037)	147
Aktywa i zobowiązania							
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4	42	2	1 423	1 471	-	1 471
Aktywa ogółem	13 393	2 803	4 163	14 639	34 998	(16 267)	18 731
Zobowiązania finansowe	4 825	5	1 057	6 017	11 904	(5 767)	6 137
Zobowiązania ogółem	7 072	2 069	1 590	7 280	18 011	(8 097)	9 914
Pozostałe informacje dotyczące linii							
Nakłady inwestycyjne	1 263	92	248	77	1 680	(113)	1 567

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT

11. Przychody i koszty

11.1. Przychody ze sprzedaży

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów, w tym:	6 038	5 892
Energia elektryczna	5 816	5 686
Świadectwa pochodzenia energii	28	-
Gaz	144	216
Pozostałe towary, produkty i materiały	328	288
Podatek akcyzowy	(278)	(298)
Przychody ze sprzedaży usług, w tym:	4 496	4 289
Usługi dystrybucyjne i tranzytowe	4 087	3 904
Oplaty za przyłączenie odbiorców	62	62
Przychody z najmu	79	80
Pozostałe usługi	268	243
RAZEM	10 534	10 181

11.2. Koszty działalności według rodzaju

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych	973	957
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe, aktywa niematerialne oraz nieruchomości inwestycyjne (w tym poniesione zaliczki)	(34)	466
Zużycie materiałów i energii	687	651
Usługi obce	1 580	1 400
Podatki i opłaty	414	393
Koszty świadczeń pracowniczych	907	873
Odpis aktualizujący zapasy	-	5
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	4	62
Pozostałe koszty rodzajowe	67	72
Zmiana stanu produktów	1	(5)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(121)	(90)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	4 804	4 718
Razem koszty operacyjne	9 282	9 502
w tym:		
Koszt własny sprzedaży	8 615	8 846
Koszty sprzedaży	341	338
Koszty ogólnego zarządu	326	318

11. Przychody i koszty (kontynuacja)

11.3. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące niefinansowe aktywa trwale ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:	893	1 390
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	860	848
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(60)	460
Amortyzacja aktywów niematerialnych	67	75
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	25	-
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	1	1
Odpis aktualizujący nieruchomości inwestycyjne	-	6
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:	26	12
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	8	5
Amortyzacja aktywów niematerialnych	18	7
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	20	21
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	6	8
Amortyzacja aktywów niematerialnych	13	13
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	1	-

11.4. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Wynagrodzenia	679	670
Koszty ubezpieczeń społecznych	138	126
Świadczenia po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe	(38)	(44)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych, w tym:	128	121
Taryfa energetyczna - koszty bieżące	11	11
ZFŚS - odpisy za bieżący rok obrotowy	34	30
Pracowniczy Program Emerytalny	39	38
Szkolenia pracownicze	9	10
Wydatki związane z BHP	7	7
Pozostałe	28	25
RAZEM	907	873

11.5. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Otrzymane kary, grzywny, odszkodowania	34	62
Dotacje	23	22
Rozwiązanie rezerw (np. sprawy sądowe)	45	18
Przychody dotyczące nielegalnego poboru energii	9	7
Nieodpłatnie otrzymana infrastruktura	4	4
Pozostałe	3	4
RAZEM	118	117

11. Przychody i koszty (kontynuacja)

11.6. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Strata ze zbycia/ likwidacja rzeczowych aktywów trwałych/ aktywów niematerialnych	17	27
Koszty usuwania szkód losowych	54	29
Darowizny	13	11
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość aktywów	1	-
Utworzenie rezerw	32	88
Odszkodowania	17	24
Koszty dotyczące nielegalnego poboru energii	4	6
Koszty postępowania spornego	7	4
Odpis wartości firmy	11	117
Pozostałe	4	3
RAZEM	160	309

11.7. Przychody finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	80	53
Przychody odsetkowe	50	53
Wycena instrumentów pochodnych	17	-
Różnice kursowe	13	-
Zysk ze sprzedaży udziałów jednostek zależnych	6	-
Pozostałe przychody finansowe	2	1
RAZEM	88	54

11.8. Koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Koszty z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	289	244
Koszty odsetkowe	287	237
Aktualizacja wartości aktywów finansowych (w tym utworzenie odpisów aktualizujących)	2	-
Różnice kursowe	-	7
Pozostałe koszty finansowe, w tym:	31	40
Odsetki aktuarialne i inne odsetki	23	21
Pozostałe	8	19
RAZEM	320	284

12. Podatek dochodowy**12.1. Obciążenia podatkowe**

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Sprawozdanie z zysków lub strat		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(131)	(210)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	6	3
Odroczony podatek dochodowy	(88)	149
Obciążenie podatkowe wykazywane w sprawozdaniu z zysków lub strat	(213)	(58)
Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Odroczony podatek dochodowy	14	(15)
Obciążenie podatkowe wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	14	(15)

W zakresie podatku dochodowego Grupa co do zasady podlegała w roku 2017 przepisom ogólnym. Za wyjątkiem Podatkowej Grupy Kapitałowej ENERGA (patrz opis w nocie 12.4), nie wystąpiły inne przypadki, które różnicowałyby zasady określania obciążeń podatkowych w stosunku do przepisów ogólnych w tym zakresie.

Termin upływu prawa do rozliczenia straty podatkowej przez spółki Grupy ENERGA przypada najpóźniej na dzień 31 grudnia 2022 roku.

Łączna kwota różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostki zależne, w przypadku których nie ujęto zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego, na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 3 370 mln zł.

12.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym licznym według efektywnej stawki podatkowej Grupy przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zysk brutto przed opodatkowaniem	1 002	205
Obciążenie podatkowe według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	(190)	(39)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	6	3
Obciążenie podatkowe od kosztów trwale niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	(26)	(28)
Obciążenie podatkowe od przychodów trwale niebędących podstawą do opodatkowania	5	29
Obciążenie podatkowe od udziału w zysku jednostek wykazywanych metodą praw własności	4	(10)
Straty podatkowe	(3)	(4)
Różnice przejściowe dla których nie utworzono aktywa na podatek odroczonego	(9)	(9)
Obciążenie podatkowe według efektywnej stawki podatkowej w sprawozdaniu z zysków lub strat	(213)	(58)

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych. Zastosowanie tych przepisów różnicuje zysk (stratę) podatkową od księgowego zysku (straty) netto, w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym. W latach 2017 oraz 2016 obowiązywała stawka 19%. Obecne przepisy nie zakładają zróżnicowania stawek podatkowych dla przyszłych okresów.

Rok podatkowy jak i okres, za który sporządzone jest niniejsze sprawozdanie finansowe pokrywają się z rokiem kalendarzowym.

12. Podatek dochodowy (kontynuacja)

12.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	610	696
Od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i zapasów	193	236
Od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością aktywów i zobowiązań finansowych	82	97
Nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	64	63
Od rezerw na świadczenia po okresie zatrudnienia	61	67
Od rezerw na nagrody jubileuszowe	41	40
Od rezerw z tytułu obowiązku umorzenia świadectw	57	76
Od rezerw na rekultywację oraz koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	11	9
Od rezerw na zobowiązania z tytułu emisji gazów	9	8
Niewypłacone wynagrodzenia i świadczenia dla pracowników	4	4
Od pozostałych rezerw	42	46
Naliczone koszty	32	33
Straty podatkowe	4	5
Pozostałe	10	12
Kompensata	(285)	(300)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego po uwzględnieniu kompensaty	325	396

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	881	893
Od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	822	799
Naliczone przychody	29	40
Od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	2	4
Od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością aktywów i zobowiązań finansowych	25	49
Pozostałe	3	1
Kompensata	(285)	(300)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego po uwzględnieniu kompensaty	596	593

Grupa nie ujęła w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości nierozliczonych strat podatkowych poniesionych w latach 2012 - 2017 na łączną kwotę 31 mln zł.

12. Podatek dochodowy (kontynuacja)

Zmiany aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego przedstawia poniższa tabela:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Aktywa na odroczonego podatek dochodowy		
Na początek okresu sprawozdawczego	696	520
<i>Zwiększenia</i>	18	185
ujęte w wyniku finansowym	13	185
ujęte w innych całkowitych dochodach	5	-
<i>Zmniejszenia</i>	(104)	(9)
ujęte w wyniku finansowym	(104)	(2)
ujęte w innych całkowitych dochodach	-	(7)
Na koniec okresu sprawozdawczego	610	696
Kompensata	(285)	(300)
Aktywa na odroczonego podatek dochodowy na koniec okresu sprawozdawczego po uwzględnieniu kompensaty	325	396
Rezerwy na odroczonego podatek dochodowy		
Na początek okresu sprawozdawczego	893	851
<i>Zwiększenia</i>	41	88
ujęte w wyniku finansowym	41	80
ujęte w innych całkowitych dochodach	-	8
<i>Zmniejszenia</i>	(53)	(46)
ujęte w wyniku finansowym	(44)	(46)
ujęte w innych całkowitych dochodach	(9)	-
Na koniec okresu sprawozdawczego	881	893
Kompensata	(285)	(300)
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy na koniec okresu sprawozdawczego po uwzględnieniu kompensaty	596	593

12.4. Podatkowa Grupa Kapitałowa ENERGA

W dniu 27 stycznia 2015 roku spółka ENERGA SA wraz z podmiotami powiązаныmi: ENERGA-OPERATOR SA, ENERGA-OBRÓT SA, ENERGA Wytwarzanie SA, ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o., ENERGA Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o., RGK Sp. z o.o., ENSA PGK1 Sp. z o.o., ENSA PGK2 Sp. z o.o., ENSA PGK3 Sp. z o.o., ENSA PGK4 Sp. z o.o., ENSA PGK5 Sp. z o.o., ENSA PGK6 Sp. z o.o., ENSA PGK7 Sp. z o.o., ENSA PGK8 Sp. z o.o., EOB PGK1 Sp. z o.o. oraz EOB PGK2 Sp. z o.o. zawarła umowę podatkowej grupy kapitałowej pod nazwą PGK ENERGA. Umowa została zarejestrowana przez Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego w dniu 27 lutego 2015 roku. Spółka ENERGA SA została wyznaczona jako spółka reprezentująca PGK ENERGA w zakresie obowiązków wynikających z ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz przepisów ustawy Ordynacja Podatkowa.

Data rozpoczęcia działalności PGK ENERGA był 1 maja 2015 roku. Umowa została zawarta na okres 3 lat podatkowych, tj. do 31 grudnia 2017 roku. Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym jest osiągnięty w roku podatkowym dochód stanowiący nadwyżkę sumy dochodów wszystkich spółek tworzących grupę nad sumą ich strat.

W dniu 25 września 2017 roku spółka ENERGA SA wraz z podmiotami powiązаныmi: ENERGA-OPERATOR SA, ENERGA-OBRÓT SA, ENERGA Wytwarzanie SA, ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o., ENERGA Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o., ENERGA - OPERATOR Logistyka Sp. z o.o., ENERGA Oświetlenie sp. z o.o., Enspirion Sp. z o.o., ENSA PGK1 Sp. z o.o. (od 12 października 2017 r. pod nazwą ENERGA Invest Sp. z o.o.), ENSA PGK3 Sp. z o.o. (od 27 października 2017 r. pod nazwą ENERGA Ochrona Sp. z o.o.), ENSA PGK8 Sp. z o.o., EOB PGK1 Sp. z o.o., EOB PGK2 Sp. z o.o. (od 13 grudnia 2017 roku pod nazwą Centrum Badawczo – Rozwojowe im. M.Faradaya Sp. z o.o.) zawarła umowę podatkowej grupy kapitałowej pod nazwą PGK ENERGA 2018. Umowa została zarejestrowana przez Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego w dniu 26 października 2017 roku. Spółka ENERGA SA została wyznaczona jako spółka reprezentująca PGK ENERGA 2018 w zakresie obowiązków wynikających z ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz przepisów ustawy Ordynacja Podatkowa.

Data rozpoczęcia działalności PGK ENERGA był 1 stycznia 2018 roku. Umowa została zawarta na okres 3 lat podatkowych, tj. do 31 grudnia 2020 roku. Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym jest osiągnięty w roku podatkowym dochód stanowiący nadwyżkę sumy dochodów wszystkich spółek tworzących grupę nad sumą ich strat.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

13. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty własne	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	157	12 328	5 863	294	829	1 063	20 534
Zakup bezpośredni	-	-	1	5	-	1 315	1 321
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	3	737	448	21	68	(1 277)	-
Sprzedaż, zbycie	(3)	(10)	(13)	(6)	(6)	-	(38)
Likwidacja	-	(34)	(27)	(2)	(5)	(133)	(201)
Nieodpłatne otrzymanie	-	10	-	-	-	-	10
Przemieszczenia między grupami	-	5	(4)	-	(1)	-	-
Sprzedaż jednostki zależnej	(59)	(4)	(1)	-	-	(110)	(174)
Rezerwa na rekultywację oraz koszty likwidacji	-	5	-	-	-	-	5
Pozostałe zmiany wartości	-	-	-	-	-	1	1
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	98	13 037	6 267	312	885	859	21 458
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące							
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	-	(4 420)	(2 255)	(203)	(443)	(160)	(7 481)
Amortyzacja za okres	-	(460)	(299)	(27)	(88)	-	(874)
Utworzenie odpisów aktualizujących	-	(30)	(45)	-	-	(4)	(79)
Pozostałe zwiększenia odpisów aktualizujących	-	-	(1)	-	-	-	(1)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	44	89	-	-	6	139
Pozostałe zmniejszenia odpisów aktualizujących*	-	2	-	-	-	128	130
Sprzedaż, zbycie	-	6	12	6	5	-	29
Likwidacja	-	20	23	2	5	-	50
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	-	(4 838)	(2 476)	(222)	(521)	(30)	(8 087)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	157	7 908	3 608	91	386	903	13 053
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	98	8 199	3 791	90	364	829	13 371

* Pozostałe zmniejszenia odpisów aktualizujących wynikają m.in. ze zbycia i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych.

13. Rzeczowe aktywa trwałe (kontynuacja)

	Grunty własne	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	153	11 616	5 236	288	767	1 113	19 173
Zakup bezpośredni	4	-	1	4	-	1 471	1 480
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	769	673	10	75	(1 527)	-
Sprzedaż, zbycie	-	(7)	(4)	(5)	(11)	-	(27)
Likwidacja	-	(55)	(50)	(3)	(2)	(1)	(111)
Nieodpłatne otrzymanie	-	5	-	-	-	-	5
Przemieszczenia między grupami	-	(8)	8	-	-	-	-
Skapitalizowane koszty finansowania	-	-	-	-	-	2	2
Rezerwa na rekultywację oraz koszty likwidacji	-	10	-	-	-	-	10
Pozostałe zmiany wartości	-	(2)	(1)	-	-	5	2
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	157	12 328	5 863	294	829	1 063	20 534
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące							
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	-	(3 839)	(1 704)	(182)	(370)	(166)	(6 261)
Amortyzacja za okres	-	(451)	(297)	(29)	(84)	-	(861)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	(172)	(300)	-	(1)	(104)	(577)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	5	3	-	-	110	118
Sprzedaż, zbycie	-	3	3	5	10	-	21
Likwidacja	-	31	42	3	2	-	78
Pozostałe zmiany wartości	-	3	(2)	-	-	-	1
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	-	(4 420)	(2 255)	(203)	(443)	(160)	(7 481)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	153	7 777	3 532	106	397	947	12 912
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	157	7 908	3 608	91	386	903	13 053

13. Rzeczowe aktywa trwałe (kontynuacja)

W IV kwartale 2017 roku dokonano oceny wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych przesłanek utraty wartości odzyskiwalnej posiadanych rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości firmy. W związku z wystąpieniem w IV kwartale 2017 roku zmian w otoczeniu legislacyjnym, w szczególności podpisania przez Prezydenta RP Ustawy o rynku mocy, która gwarantuje wsparcie dla jednostek wytwórczych i wynikającej z tego aktualizacji prognoz ścieżek cenowych, stwierdzono pojawienie się przesłanek mogących skutkować wzrostem wartości odzyskiwalnej rzeczowych aktywów trwałych spółek Grupy i przeprowadzono testy na utratę wartości.

Testy na utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) przeprowadzono wykorzystując metodę dochodową, wyznaczając wartość użytkową w oparciu o zdyskontowaną wartość szacowanych przepływów z działalności operacyjnej z uwzględnieniem m.in. następujących założeń:

- przyjęto prognozy cen energii elektrycznej, węgla kamiennego, uprawnień do emisji CO₂ oraz cen świadectw pochodzenia energii dla rynku polskiego na podstawie raportu przygotowanego dla Grupy przez niezależny podmiot; prognoza została przygotowana w perspektywie do 2065 roku,
- przyjęcie ilości darmowych uprawnień do emisji CO₂ na lata 2015-2021 zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 marca 2014 roku (poz. 439) oraz 8 kwietnia 2014 roku (poz. 472),
- przyjęcie nakładów na poziomach zapewniających utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym, w tym nakładów na dostosowanie poziomów emisji przemysłowych do wymogów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 roku, w sprawie emisji przemysłowych oraz decyzji wykonawczej Komisji UE 2017/1442 w sprawie konkluzji najlepszych dostępnych technik (BAT) opublikowanej dnia 17 sierpnia 2017 roku,
- utrzymanie wsparcia dla produkcji z istniejących odnawialnych źródeł energii zgodnie z Ustawą z dnia 20 lutego 2015 roku o odnawialnych źródłach energii wraz z jej późniejszymi zmianami (Dz.U. 2017 nr 0, poz. 1148),
- utrzymanie systemu wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji w całym okresie prognozy,
- utrzymanie Operacyjnej Rezerwy Mocy w okresie do roku 2020 oraz uzyskanie wsparcia w ramach Rynku Mocy od roku 2021 do końca okresu projekcji,
- przyjęcie długości prognozy poszczególnych CGU w taki sposób, aby przepływ służący kalkulacji wartości rezydualnej był jak najbardziej zbliżony do spodziewanych przepływów w latach kolejnych.

Farmy wiatrowe („CGU Karcino, CGU Karścino, CGU Bystra, CGU Myśliń, CGU Parsówek”)

Testy na utratę wartości farm wiatrowych zostały przeprowadzone na dzień 31 sierpnia oraz 31 grudnia 2017 roku. Testy zostały przeprowadzone dla pozostałego okresu użyteczności, który został ustalony jako 25 lat liczone od momentu oddania farmy do użytkowania. Standardowy okres 5 lat projekcji został wydłużony do pełnego okresu pozostałej użyteczności farm, pozwalając na bardziej rzetelną wycenę jednostek, których całkowity okres użytkowania jest określony i przewidywalny. Kalkulacje do ustalenia wartości użytkowej obejmują okres od grudnia 2017 do ostatniego roku funkcjonowania farmy, tj. w zależności od CGU między rokiem 2034 a 2040. Stopy dyskontowe ustalone w oparciu o wysokość średnioważonego kosztu kapitału (WACC) przed opodatkowaniem przyjęte do kalkulacji z grudnia zawierały się w przedziale 7,71% - 7,94% (średnio 6,47% po opodatkowaniu).

W oparciu o wyniki testów przeprowadzonych III kwartale 2017 stwierdzono konieczność utworzenia odpisów aktualizujących wartości farm wiatrowych na kwotę 71 mln zł (głównie na urządzenia techniczne i maszyny). Wartość odzyskiwalna została ustalona na poziomie 524 mln zł. Testy przeprowadzone na CGU Myśliń wykazały również konieczność odpisu całej kwoty wartości firmy powstałej w wyniku nabycia projektu farmy wiatrowej w 2012 roku, w wysokości 11 mln zł.

W oparciu o wyniki testów przeprowadzonych IV kwartale 2017 ustalono wartość odzyskiwalną na poziomie 577 mln zł, a w konsekwencji odwrócono odpisy ujęte we wcześniejszych okresach w kwocie 63 mln zł (głównie na urządzenia techniczne i maszyny).

Farmy fotowoltaiczne („CGU PV Delta, PV Czernikowo”)

Testy na utratę wartości farm fotowoltaicznych, zostały przeprowadzone na dzień 31 sierpnia oraz 31 grudnia 2017 roku. Testy zostały przeprowadzone dla pozostałego okresu użyteczności, który został ustalony jako 25 lat liczone od momentu oddania farmy do użytkowania. Standardowy okres 5 lat projekcji został wydłużony do pełnego okresu pozostałej użyteczności farm, pozwalając na bardziej rzetelną wycenę jednostek, których całkowity okres użytkowania jest określony i przewidywalny. Kalkulacje do ustalenia wartości użytkowej obejmują okres od grudnia 2017 do grudnia 2039. Stopy dyskontowe ustalone w oparciu o wysokość średnioważonego kosztu kapitału (WACC) przed opodatkowaniem przyjęte do kalkulacji z grudnia zawierały się w przedziale 6,85% - 7,08% (średnio 6,47% po opodatkowaniu).

W oparciu o przeprowadzone w grudniu testy na utratę wartości stwierdzono konieczność rozpoznania odpisów z tytułu utraty wartości farm fotowoltaicznych w wysokości 0,2 mln zł (głównie na urządzenia techniczne i maszyny). Wartość odzyskiwalna została ustalona na poziomie 12 mln zł.

Elektrociepłownia Elbląg wraz z instalacją BB20 („CGU EC Elbląg”)

Test na trwałą utratę wartości CGU EC Elbląg (w tym instalacji BB20) przeprowadzono na dzień 31 sierpnia oraz 31 grudnia 2017 roku. Kalkulacje do ustalenia wartości użytkowej zostały przeprowadzone w oparciu o projekcje finansowe dla okresu grudzień 2017 – grudzień 2031 roku oraz wartość rezydualną. Standardowy okres 5 lat projekcji został wydłużony do 2031 roku, ze względu na występowanie w tym okresie wsparcia w postaci zielonych certyfikatów dla jednostki BB20 oraz ponoszenia istotnych nakładów remontowych. Rok 2031 jest pierwszym reprezentatywnym okresem, na podstawie którego można kalkulować wartość rezydualną. Stopa dyskontowa została ustalona w oparciu o wysokość średnioważonego kosztu kapitału (WACC) przed opodatkowaniem przyjęta do kalkulacji w grudniu wyniosła 7,13% (6,42% po opodatkowaniu). Przy ekstrapolacji prognoz przepływów po roku 2031 zastosowano stopę wzrostu wynoszącą 2,0%, co nie przewyższa średnich długoterminowych stóp wzrostu inflacji w Polsce.

13. Rzeczowe aktywa trwałe (kontynuacja)**Elektrociepłownia Kalisz („CGU EC Kalisz”)**

Test na trwałą utratę wartości CGU EC Kalisz przeprowadzono na dzień 31 sierpnia oraz 31 grudnia 2017 roku. Kalkulacje do ustalenia wartości użytkowej zostały przeprowadzone w oparciu o projekcje finansowe dla okresu grudzień 2017 – grudzień 2023 roku oraz wartość rezydualną. Stopa dyskontowa została ustalona w oparciu o wysokość średnioważonego kosztu kapitału (WACC) przed opodatkowaniem przyjęta do kalkulacji wyniosła 7,05% (6,42% po opodatkowaniu). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,0%, co nie przewyższa średnich długoterminowych stóp wzrostu inflacji w Polsce.

W oparciu o wyniki przeprowadzonego testu nie stwierdzono konieczności utworzenia odpisu aktualizującego wartość CGU EC Kalisz.

Elektrownia B w Ostrołęce („CGU Ostrołęka B”)

Test na trwałą utratę wartości CGU Ostrołęka B przeprowadzono na dzień 31 grudnia 2017 roku. Kalkulacje do ustalenia wartości użytkowej zostały przeprowadzone w oparciu o projekcje finansowe dla okresu grudzień 2017 – grudzień 2027 oraz wartość rezydualną (okres projekcji wydłużono z uwagi na czynniki zniekształcające reprezentatywność, w tym zakończenie pracy w wymuszeniu oraz zakończenie okresu uzyskiwania wsparcia w ramach rynku mocy jako jednostka modernizowana). Projekcje przygotowano uwzględniając zmiany w modelu biznesowym Elektrowni Ostrołęka B, w tym zmiany modelu pracy w systemie 2+1 na pracę 3 bloków.

Do kalkulacji wartości użytkowej CGU Ostrołęka B przyjęto stopę dyskontową ustaloną w oparciu o wysokość średnioważonego kosztu kapitału (WACC) na poziomie 7,10% (6,96% po opodatkowaniu). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,0%, co nie przewyższa średnich długoterminowych stóp wzrostu inflacji w Polsce. W oparciu o wyniki testu przeprowadzonego IV kwartale 2017 ustalono wartość odzyskiwalną na poziomie 654 mln zł, a w konsekwencji odwrócono odpis ujęty we wcześniejszych okresach w kwocie 69 mln zł (głównie na urządzenia techniczne i maszyny).

Analiza wrażliwości

Poniżej przedstawiono szacowany wpływ zmiany wybranych parametrów na łączną wycenę wskazanych powyżej aktywów. Przeprowadzone analizy wrażliwości wskazują, iż czynnikami wpływającym w największym stopniu na szacunek wartości użytkowej powyższych CGU są ceny energii elektrycznej, stopy dyskontowe oraz w przypadku aktywów wiatrowych zmiany legislacyjne w zakresie Ustawy o Odnawialnych Źródłach Energii. Ich zmiana w mogłaby skutkować koniecznością dokonania lub odwrócenia odpisów aktualizujących o łącznej wskazanej poniżej wartości.

Analiza wrażliwości uwzględnia zmianę czynników w całym okresie prognozy.

Parametr	Wartość i kierunek zmiany	Wpływ na łączną wartość z wyceny testowanych CGU [mln PLN]		Zmiana wartości odpisu / odwrócenia odpisu [mln PLN]
		Zwiększenie wartości	Zmniejszenie wartości	
Ceny energii elektrycznej	[+ 1%]	178,6		166,5
	[- 1%]		(204,4)	(192,3)
Stopy dyskontowe	[+ 0,5 p.p.]		(151,7)	(91,8)
	[- 0,5 p.p.]	183,9		109,5
Nowelizacja ustawy o Odnawialnych Źródłach Energii w zakresie zmiany podstawy podatku od nieruchomości	Wejście w życie ustawy	133,4		125,8

W przypadku zmian uwarunkowań rynkowych istnieje ryzyko, iż wyniki testów mogą się w przyszłości zmienić.

14. Aktywa niematerialne

	Oprogramowanie, licencje i patenty	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto					
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	705	87	56	62	910
Zakup bezpośredni	1	-	-	80	81
Rozliczenie aktywów niematerialnych nieoddanych do użytkowania	45	1	15	(61)	-
Sprzedaż, zbycie	(1)	-	-	-	(1)
Likwidacja	(2)	-	-	-	(2)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	748	88	71	81	988
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące					
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	(483)	(23)	(21)	-	(527)
Amortyzacja za okres	(87)	(2)	(9)	-	(98)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	-	(1)	(25)	(26)
Likwidacja	1	-	-	-	1
Przemieszczenia między grupami	1	-	(1)	-	-
Pozostałe zmiany wartości	(1)	-	1	-	-
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	(569)	(25)	(31)	(25)	(650)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	222	64	35	62	383
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	179	63	40	56	338

14. Aktywa niematerialne (kontynuacja)

	Oprogramowanie, licencje i patenty	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto					
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	594	87	52	103	836
Zakup bezpośredni	2	1	-	82	85
Rozliczenie aktywów niematerialnych nieoddanych do użytkowania	115	-	10	(125)	-
Sprzedaż, zbycie	(4)	(1)	-	-	(5)
Likwidacja	(9)	-	-	-	(9)
Przemieszczenia między grupami	7	-	(7)	-	-
Pozostałe zmiany wartości	-	-	1	2	3
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	705	87	56	62	910
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące					
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	(402)	(21)	(18)	-	(441)
Amortyzacja za okres	(85)	(2)	(8)	-	(95)
Likwidacja	9	-	-	-	9
Przemieszczenia między grupami	(5)	-	5	-	-
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	(483)	(23)	(21)	-	(527)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	192	66	34	103	395
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	222	64	35	62	383

15. Wartość firmy

W bieżącym okresie sprawozdawczym, w oparciu o wyniki testów przeprowadzonych na CGU Myślino w III kwartale 2017 roku, stwierdzono konieczność odpisu całej kwoty wartości firmy powstałej w wyniku nabycia projektu farmy wiatrowej w 2012 roku w wysokości 11 mln zł. Główne założenia przyjęte do testów są zgodne z założeniami testów na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i zostały opisane w nocie 13.

W roku poprzednim, w związku z przeprowadzonym testem na utratę wartości farm wiatrowych nabytych w 2013 roku, dokonano odpisu całej kwoty wartości firmy powstałej w wyniku nabycia tego portfela farm wiatrowych na kwotę 117 mln zł.

16. Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności

Podstawowe informacje dotyczące inwestycji we wspólne przedsięwzięcia oraz jednostkę stowarzyszoną przedstawione zostały w nocie 2.2.

Inwestycje wyceniane metodą praw własności	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.	533	390
Elektrownia Ostrołęka SA	103	-
Polimex-Mostostal S.A.	92	-
Razem	728	390

Poniżej przedstawiono skrócone informacje finansowe spółek wycenianych metodą praw własności oraz uzgodnienie informacji finansowych do wartości bilansowej udziałów w spółkach ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

Skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów	Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.	Elektrownia Ostrołęka SA	Polimex- Mostostal S.A.**
	2017		
Przychody	8 346	0	2 069
Amortyzacja	1 717	0	26
Przychody odsetkowe	20	0	9
Koszty odsetkowe	150	0	24
(Strata)/zysk brutto z działalności kontynuowanej	153	(2)	88
Podatek dochodowy	67	-	23
(Strata)/zysk netto z działalności kontynuowanej	86	(2)	65
Zysk netto z działalności zaniechanej	-	-	-
Pozostałe całkowite dochody	5	-	(3)
Razem całkowite dochody	91	(2)	62
Dywidendy przekazane	-	-	-

** dane dotyczące spółki Polimex-Mostostal S.A. prezentowane są odpowiednio za okres zakończony 30 listopada 2017 roku lub wg stanu na dzień 30 listopada 2017 roku; dane za cały rok nie są dostępne; Grupa zakłada, że dane za 12 miesięcy nie powinny istotnie różnić się od danych za 11 miesięcy

Skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów	Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.*	Elektrownia Ostrołęka SA	Polimex- Mostostal S.A.
	2016		
Przychody	3 828	-	-
Amortyzacja	910	-	-
Przychody odsetkowe	9	-	-
Koszty odsetkowe	48	-	-
(Strata)/zysk brutto z działalności kontynuowanej	(387)	-	-
Podatek dochodowy	(55)	-	-
(Strata)/zysk netto z działalności kontynuowanej	(332)	-	-
Zysk netto z działalności zaniechanej	-	-	-
Pozostałe całkowite dochody	(11)	-	-
Razem całkowite dochody	(343)	-	-
Dywidendy przekazane	-	-	-

* za okres 8 m-cy zakończony 31 grudnia 2016 roku

16. Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności
(kontynuacja)

Skrócony bilans	Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.	Elektrownia Ostrołęka SA	Polimex- Mostostal S.A.**
	31 grudnia 2017		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	788	21	563
Inne aktywa obrotowe (wyłączając środki pieniężne)	1 088	5	1 023
Aktywa obrotowe razem	1 876	26	1 586
Aktywa trwałe	9 074	214	654
Zobowiązania finansowe (wyłączając zobowiązania handlowe)	151	33	25
Inne zobowiązania krótkoterminowe (włączając zobowiązania handlowe)	3 258	-	949
Zobowiązania krótkoterminowe razem	3 409	33	974
Zobowiązania finansowe	2 280	-	400
Pozostałe zobowiązania	1 887	1	410
Zobowiązania długoterminowe razem	4 167	1	810
Aktywa netto	3 374	206	456

** komentarz j.w.

Skrócony bilans	Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.	Elektrownia Ostrołęka SA	Polimex- Mostostal S.A.
	31 grudnia 2016		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	310	-	-
Inne aktywa obrotowe (wyłączając środki pieniężne)	697	-	-
Aktywa obrotowe razem	1 007	-	-
Aktywa trwałe	6 277	-	-
Zobowiązania finansowe (wyłączając zobowiązania handlowe)	92	-	-
Inne zobowiązania krótkoterminowe (włączając zobowiązania handlowe)	2 424	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe razem	2 516	-	-
Zobowiązania finansowe	1 148	-	-
Pozostałe zobowiązania	1 294	-	-
Zobowiązania długoterminowe razem	2 442	-	-
Aktywa netto	2 326	-	-

Skrócone informacje finansowe	Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.	Elektrownia Ostrołęka SA	Polimex- Mostostal S.A.**
	2017		
Aktywa netto wspólnego przedsięwzięcia/spółki stowarzyszonej na początek okresu	2 326	189	394
Zysk/(strata) netto za okres	86	(2)	65
Pozostałe całkowite dochody	5	-	(3)
Podwyższenie kapitału przez inwestorów	944	19	-
Pozostałe różnice	13	-	-
Aktywa netto wspólnego przedsięwzięcia/spółki stowarzyszonej na koniec okresu	3 374	206	456
Procentowy udział Grupy w udziałach wspólnego przedsięwzięcia/spółki stowarzyszonej	15,76%	50,00%	16,48%
Udział we wspólnym przedsięwzięciu/spółce stowarzyszonej	532	103	75
Wartość firmy	1	-	17
Wartość bilansowa udziałów	533	103	92

** komentarz j.w.

16. Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności
(kontynuacja)

Skrócone informacje finansowe	Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.	Elektrownia Ostrołęka SA	Polimex- Mostostal S.A.
	2016		
Aktywa netto wspólnego przedsięwzięcia/spółki stowarzyszonej na początek okresu	2 302	-	-
Zysk/(strata) netto za okres	(332)	-	-
Pozostałe całkowite dochody	(11)	-	-
Podwyższenie kapitału przez inwestorów	367	-	-
Pozostałe różnice	-	-	-
Aktywa netto wspólnego przedsięwzięcia/spółki stowarzyszonej na koniec okresu	2 326	-	-
Procentowy udział Grupy w udziałach wspólnego przedsięwzięcia/spółki stowarzyszonej	16,63%	0,00%	0,00%
Udział we wspólnym przedsięwzięciu/spółce stowarzyszonej	387	-	-
Wartość firmy	3	-	-
Wartość bilansowa udziałów	390	-	-

Nie występują zobowiązania warunkowe bądź inne zobowiązania umowne, związane z udziałami Grupy we wspólnych przedsięwzięciach oraz jednostkach stowarzyszonych poza opisanymi w nocie 2.2.

Płatność dywidendy udziałowcom PGG jest ograniczona umową programową emisji obligacji („Umowa”) zawartą pomiędzy PGG a obligatariuszami. Umowa oraz warunki emisji obligacji partycypacyjnych umożliwiają wypłatę dywidendy, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- za okres rozrachunkowy, za który zostanie wypłacona dywidenda, nastąpi zapłata raty wykupu cash sweep (cash sweep może nastąpić od 2019 roku i stanowić będzie łącznie 60% nadwyżki przepływów pieniężnych za poprzedni rok obrotowy),
- nie wystąpią naruszenia określonych wskaźników finansowych,
- płatność nie spowoduje naruszenia określonych prognozowanych wskaźników finansowych oraz
- dywidenda zostanie wypłacona wspólnikom oraz posiadaczom obligacji partycypacyjnych w proporcjach odpowiadających ich zaangażowaniu w finansowanie PGG.

W przypadku płatności dywidendy akcjonariuszom Polimex Mostostal S.A. oraz Elektrownia Ostrołęka S.A. nie występują szczegółowe uwarunkowania dotyczące jej ograniczenia.

17. Zapasy

	31 grudnia 2017			31 grudnia 2016		
	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Prawa pochodzenia energii	198	-	198	330	-	330
Materiały	78	(1)	77	66	(1)	65
Prawa do emisji CO ₂	40	-	40	38	-	38
Półprodukty i produkcja w toku	9	-	9	15	-	15
Towary	28	-	28	25	(1)	24
RAZEM	353	(1)	352	474	(2)	472

Spółki Grupy tworzą odpisy aktualizujące wartość zapasów kierując się utratą ich przydatności ekonomicznej ustalonej na podstawie wiekowania i rotacji do wysokości możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

18. Prawa do emisji CO₂

Ilości emisji oraz przyznaných darmowych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych przedstawia poniższa tabela:

Uprawnienia do emisji CO ₂	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
	(tys. ton)	
Emisja CO₂ wszystkich instalacji (tys. ton), w tym:	2 650	2 640
Liczba przyznaných darmowych uprawnień do emisji	831	1 084
Liczba odpłatnych uprawnień do emisji	1 819	1 556
Koszt obowiązku umorzenia uprawnień do emisji CO₂ (mln zł)	49	43

19. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych wynegocjowanych z bankami, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych w drodze indywidualnych negocjacji z bankami stóp procentowych.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazywane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Środki pieniężne w banku i w kasie	2 187	633
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	1 454	838
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	3 641	1 471
Niezrealizowane różnice kursowe i odsetki	2	(3)
Kredyt w rachunku bieżącym	-	(4)
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazanych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	3 643	1 464
<i>w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania</i>	<i>31</i>	<i>29</i>

20. Pozostałe aktywa**20.1. Pozostałe aktywa długoterminowe**

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów	61	60
Nieruchomości inwestycyjne	32	33
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie oraz aktywa niematerialne	7	5
Należności długoterminowe	7	3
RAZEM	107	101

20.2. Pozostałe aktywa krótkoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Należności z tytułu naliczonego VAT	106	106
Zaliczki na dostawy	12	31
Koszty rozliczane w czasie	57	53
Pozostałe należności z tytułu podatków	-	7
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFŚS	1	-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	-	1
RAZEM	176	198

21. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały**21.1. Kapitał podstawowy**

Kapitał zakładowy ENERGA SA wynosi na dzień 31 grudnia 2017 roku 4 522 mln zł i dzieli się na akcje zgodnie z poniższą specyfikacją:

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Akcje na okaziciela serii AA o wartości nominalnej 10,92 PLN każda	269 139 114	269 139 114
Akcje imienne serii BB o wartości nominalnej 10,92 PLN każda	144 928 000	144 928 000
Łączna ilość akcji	414 067 114	414 067 114

21. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały (kontynuacja)**21.2. Akcjonariusze o znaczącym udziale**

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Skarb Państwa		
udział w kapitale	51,52%	51,52%
udział w prawach głosu	64,09%	64,09%
Pozostali akcjonariusze		
udział w kapitale	48,48%	48,48%
udział w prawach głosu	35,91%	35,91%

21.3. Prawa akcjonariuszy

Na dzień kończący okres sprawozdawczy Skarb Państwa posiada 213 326 317 akcji Spółki stanowiących 51,52% jej kapitału zakładowego, uprawniających do wykonywania 358 254 317 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowi 64,09% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu (w tym 144 928 000 akcji imiennych serii BB uprzywilejowanych co do prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu w ten sposób, że jedna akcja serii BB daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu).

Zgodnie ze statutem jednostki dominującej aktualnym na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie, przy czym Skarbowi Państwa przysługuje uprawnienie osobiste do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej, tak aby Skarb Państwa posiadał w takiej Radzie Nadzorczej bezwzględną większość głosów. Uprawnienie, o którym mowa powyżej, wygasa z dniem, w którym udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym jest mniejszy niż 20%.

21.4. Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy powstał w efekcie obniżenia kapitału zakładowego jednostki dominującej dokonanego w związku ze scaleniem akcji jednostki dominującej w roku 2013 oraz w wyniku podziału zysku netto jednostki dominującej za rok 2015. Kapitał rezerwowy może zostać wykorzystany jedynie na pokrycie przyszłych strat lub na podwyższenie kapitału zakładowego jednostki dominującej.

21.5. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy został utworzony z odpisów z zysku wygenerowanego przez jednostkę dominującą w poprzednich okresach sprawozdawczych.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych spółki akcyjne są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. O użyciu kapitału zapasowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

21.6. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających wynika z wyceny transakcji walutowej zamiany stóp procentowych CCIRS zawartych w celu zabezpieczenia ryzyka walutowego związanego z: euroobligacjami wyemitowanymi przez spółkę zależną ENERGA Finance AB (publ), a także obligacjami hybrydowymi, których emisji dokonała ENERGA SA oraz transakcji zamiany stóp procentowych IRS zawartych w celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej związanego z wykorzystaniem finansowaniem zewnętrznym (patrz opis w nocie 28.6).

21.7. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zyski zatrzymane Grupy obejmują kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy przez jednostkę dominującą. Dotyczy to w szczególności zysków zatrzymanych spółek zależnych (z uwzględnieniem korekt konsolidacyjnych), korekt wynikających z przekształcenia sprawozdania finansowego jednostki dominującej z Ustawy o rachunkowości na MSSF UE oraz odnoszonych na inne całkowite dochody zysków i strat aktuarialnych z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia.

21.8. Udziały niekontrolujące

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitały własne przypisane udziałowcom niekontrolującym dotyczą akcjonariuszy mniejszościowych spółek segmentu wytwarzania, w szczególności spółki ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA.

22. Zysk przypadający na jedną akcję

W jednostce dominującej nie wystąpiły instrumenty rozwodniające, w związku z czym rozwodniony zysk netto na akcję jest równy zyskowi podstawowemu. Poniżej przedstawiono dane, które posłużyły do kalkulacji zysku przypadającego na jedną akcję.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zysk lub strata netto z działalności kontynuowanej przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	773	151
Zysk lub strata netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej	773	151
Liczba akcji w mln na koniec okresu sprawozdawczego	414	414
Liczba akcji w mln zastosowana do obliczenia zysku na jedną akcję	414	414
Zysk lub strata na jedną akcję z działalności kontynuowanej (zwykły i rozwodniony) (w złotych)	1,87	0,36

23. Dywidendy

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Dywidendy zadeklarowane w okresie		
dywidenda zadeklarowana przez jednostki zależne	-	-
dywidenda zadeklarowana przez jednostkę dominującą	79	203
RAZEM	79	203
Dywidendy wypłacone w okresie		
dywidenda wypłacona w okresie przez jednostki zależne udziałowcom niekontrolującym	-	-
dywidenda wypłacona w okresie przez jednostkę dominującą	79	203
<i>w tym przypadająca na akcje uprzywilejowane</i>	28	71
RAZEM	79	203

W dniu 26 czerwca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę o podziale zysku za rok 2016, z czego na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy Spółki przeznaczono kwotę 79 mln zł, co daje 0,19 zł na jedną akcję (w roku 2016 dywidenda wyniosła 0,49 zł na jedną akcję).

Do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego, nie została przyjęta propozycja podziału zysku wypracowanego w roku 2017.

24. Rezerwy**24.1. Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników**

Grupa dokonuje wyceny rezerw na świadczenia na rzecz pracowników po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe (patrz opis w nocie 9.16) przy zastosowaniu metod aktuarialnych.

Kwoty rezerw na świadczenia na rzecz pracowników oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany ich stanu przedstawiono w poniższych tabelach.

	Świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Nagrody jubileuszowe	Restrukturyzacja	RAZEM
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	118	166	69	213	1	567
Koszty bieżącego zatrudnienia	5	3	2	12	-	22
Koszty przeszłego zatrudnienia	(5)	(2)	(57)	(6)	-	(70)
Zyski i straty aktuarialne, w tym powstałe na skutek zmiany założeń:	5	5	15	10	-	35
finansowych	(1)	(4)	9	(1)	-	3
demograficznych	5	5	2	10	-	22
pozostałych	1	4	4	1	-	10
Wypłacone świadczenia	(4)	(10)	(2)	(22)	-	(38)
Koszty odsetek	4	5	2	8	-	19
Rozwiązane	-	-	-	-	(1)	(1)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku, w tym:	123	167	29	215	-	534
Krótkoterminowe	10	9	1	21	-	41
Długoterminowe	113	158	28	194	-	493

24. Rezerwy (kontynuacja)

	Świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Nagrody jubileuszowe	Restrukturyzacja	RAZEM
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	120	223	59	261	2	665
Koszty bieżącego zatrudnienia	5	3	2	11	-	21
Koszty przeszłego zatrudnienia	(1)	-	-	(1)	-	(2)
Zyski i straty aktuarialne, w tym powstałe na skutek zmiany założeń:	(6)	(36)	9	(43)	-	(76)
finansowych	(15)	(11)	(6)	(22)	-	(54)
demograficznych	7	(17)	16	(23)	-	(17)
pozostałych	2	(8)	(1)	2	-	(5)
Wyłacone świadczenia	(3)	(10)	(3)	(22)	-	(38)
Koszty odsetek	3	6	2	7	-	18
Rozwiązane	-	(20)	-	-	-	(20)
Wykorzystane	-	-	-	-	(1)	(1)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku, w tym:	118	166	69	213	1	567
Krótkoterminowe	8	9	3	19	1	40
Długoterminowe	110	157	66	194	-	527

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza do wyliczenia kwoty zobowiązania na dzień kończący okres sprawozdawczy są następujące:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Stopa dyskontowa	3,36%	3,29%
Wskaźnik rotacji pracowników	3,80%	3,96%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	3,00%	3,00%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS	3,80%	3,00%
Podstawa odpisu na ZFŚS	3,80%	3,00%
Przewidywana stopa wzrostu ekwiwalentu energetycznego	1,04%	0,80%

Na podstawie danych otrzymanych od aktuarusza Grupa szacuje, że wpływ zmiany założeń na wysokość rezerw na świadczenia emerytalne i rentowe, nagrody jubileuszowe, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz taryfę energetyczną byłby następujący:

Rezerwy aktuarialne	Wartość księgową PLN	Analiza wrażliwości na zmianę stopy dyskontowej		Analiza wrażliwości na zmianę stopy wzrostu wynagrodzeń		Analiza wrażliwości na zmianę ekwiwalentu energetycznego	
		Odchylenie w PLN		Odchylenie w PLN		Odchylenie w PLN	
		+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5%	-0,5%	+0,5%	-0,5%
Na dzień 31 grudnia 2017							
Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	123	(6)	7	7	(6)	-	-
Taryfa energetyczna	167	(10)	11	-	-	12	(11)
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	29	(2)	2	2	(2)	-	-
Nagrody jubileuszowe	215	(8)	8	8	(8)	-	-
RAZEM	534	(26)	28	17	(16)	12	(11)
<i>Wpływ na zysk brutto</i>		8	(8)	(8)	8	-	-
Na dzień 31 grudnia 2016							
Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	118	(6)	6	7	(6)	-	-
Taryfa energetyczna	166	(11)	12	-	-	7	(6)
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	69	(5)	6	5	(4)	-	-
Nagrody jubileuszowe	213	(8)	9	8	(8)	-	-
RAZEM	566	(30)	33	20	(18)	7	(6)
<i>Wpływ na zysk brutto</i>		8	(9)	(8)	8	-	-

24. Rezerwy (kontynuacja)

24.2. Pozostałe rezerwy

	Spory sądowe	Rekultywacja oraz koszty likwidacji	Zobowiązania z tytułu emisji gazów	Obowiązek umorzenia świadectw	Inne rezerwy	RAZEM
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	131	50	41	405	95	722
Koszty odsetek	-	2	-	-	-	2
Utworzone	30	5	49	304	46	434
Rozwiązane	(34)	-	(1)	(10)	(15)	(60)
Wykorzystane	(24)	-	(43)	(400)	(44)	(511)
Reklasyfikacja	11	-	-	-	(11)	-
Na dzień 31 grudnia 2017 roku, w tym:	114	57	46	299	71	587
<i>Krótkoterminowe</i>	114	-	46	299	71	530
<i>Długoterminowe</i>	-	57	-	-	-	57

Kwota utworzenia rezerwy na rekultywację oraz koszty likwidacji w 2017 roku wynika głównie ze zmiany stopy dyskonta do poziomu 3,12%.

	Spory sądowe	Rekultywacja oraz koszty likwidacji	Zobowiązania z tytułu emisji gazów	Obowiązek umorzenia świadectw	Inne rezerwy	RAZEM
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	97	38	33	247	55	470
Koszty odsetek	-	2	-	-	-	2
Utworzone	53	13	44	409	82	601
Rozwiązane	(17)	(3)	-	-	(4)	(24)
Wykorzystane	(2)	-	(36)	(251)	(38)	(327)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku, w tym:	131	50	41	405	95	722
<i>Krótkoterminowe</i>	131	-	41	405	94	671
<i>Długoterminowe</i>	-	50	-	-	1	51

Kwota utworzenia rezerwy na rekultywację oraz koszty likwidacji w 2016 roku wynika ze zmiany kwoty szacunku, z kolei kwota rozwiązania rezerwy wynika głównie ze zmiany stopy dyskonta do poziomu 3,62%.

Rezerwa na rekultywację oraz koszty likwidacji

W 2008 roku spółka ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA zawiązała rezerwę na rekultywację składowisk popiołu, która będzie rozliczana do 2050 roku.

W ramach tej kategorii prezentowane są też rezerwy na koszty demontażu poniższych farm wiatrowych:

- FW Bystra - rezerwa utworzona w 2012 roku i rozliczana do 2037 roku,
- FW Karścino, FW Mołtowo, FW Krukowo - rezerwy utworzone w 2009 roku i rozliczane do 2034 roku,
- FW Karcino - rezerwa utworzone w 2010 roku i rozliczana do 2035 roku,
- FW Myślino - rezerwa utworzone w 2015 roku i rozliczana do 2040 roku,
- FW Parsówek - rezerwa utworzone w 2016 roku i rozliczana do 2041 roku.

Rezerwa na spory sądowe

W wyniku zmian ustrojowych w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia w obecnej rzeczywistości prawnej i gospodarczej powstały poważne problemy z urządzeniami przesyłowymi zbudowanymi w poprzednim systemie prawnym na nieruchomościach prywatnych. Głównym tytułem rezerw na sprawy sporne są sprawy dotyczące infrastruktury energetycznej usadowionej na prywatnych gruntach, bez pozyskania stosownych tytułów prawnych. Stan rezerw z tego tytułu wyniósł na koniec 2017 roku 75 mln zł, na koniec 2016 roku 82 mln zł.

Inne rezerwy

W tej kategorii prezentowane są głównie rezerwy dotyczące podatku akcyzowego stanowiącego obowiązek podatkowy od ilości sprzedanej energii elektrycznej do odbiorcy końcowego oraz podatku od nieruchomości.

25. Pozostałe zobowiązania

25.1 Pozostałe zobowiązania długoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Pozostałe zobowiązania finansowe	80	4
Pochodne instrumenty finansowe	78	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2	4
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	1	2
Razem	81	6

25.2 Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych, wynagrodzeń i innych	161	108
Podatek VAT	46	36
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	45	43
Podatek akcyzowy	38	-
Podatek dochodowy od osób fizycznych	17	16
Opłaty za korzystanie ze środowiska i inne	13	12
Pozostałe	2	1
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	161	125
Wpłaty kontrahentów dot. przyszłych okresów i zaliczki otrzymane	85	92
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	33	31
Zobowiązania z tytułu otrzymanych dotacji	42	-
Pozostałe	1	2
RAZEM	322	233

26. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Opłaty przyłączeniowe	253	267
Dotacje otrzymane	198	203
Nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	71	65
Przychody z dzierżawy	14	15
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu premii rocznej i nagród dla pracowników	95	95
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów	31	29
Nagrody dla Zarządów	12	9
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	9	2
RAZEM, w tym:	683	685
Długoterminowe	501	515
Krótkoterminowe	182	170

Na dzień 31 grudnia 2017 roku jako dotacje Grupa ujmuje przede wszystkim efekt wyceny kredytów preferencyjnych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego rozliczany przez okres spłaty kredytów (patrz opis w nocie 9.20 oraz 28.5), w kwocie 78 mln zł oraz otrzymane dofinansowanie na realizację projektu budowy bloku energetycznego na biomasę w Elblągu rozliczane przez okres amortyzacji aktywów do 2054 roku, w kwocie 31 mln zł. W przypadku dofinansowania budowy bloku w Elblągu Grupa zobowiązana jest do realizacji odpowiednich wskaźników rezultatów (odpowiednia produkcja energii elektrycznej oraz ciepła) przez cały okres trwałości projektu (patrz opis w nocie 35.1; w pozostałych przypadkach, na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego warunki dotacji zostały spełnione). Dodatkowo spółki segmentu Wytwarzanie otrzymały dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie 32 mln zł na przebudowę sieci ciepłowniczych.

27. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy (spółki) zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Jednostki wchodzące w skład Grupy tworzą takie fundusze i dokonują okresowych odpisów. Fundusze Spółek Grupy Kapitałowej ENERGA SA nie posiadają rzeczowych aktywów trwałych. Celem Funduszy jest subsydiowanie działalności socjalnej poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy, udzielanie pożyczek pracownikom oraz subsydiowanie pozostałych kosztów socjalnych jak np. dopłaty do wypoczynku pracowników.

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały na poziomie jednostkowym aktywa swoich Funduszy ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów spółek.

Tabela poniżej przedstawia analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Pożyczki udzielone pracownikom	10	10
Środki pieniężne	5	4
Zobowiązania z tytułu Funduszu	14	14
Saldo po skompensowaniu	1	-
Odpisy na Fundusz w okresie	34	30

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

28. Instrumenty finansowe

28.1. Wartość księgowa kategorii i klas instrumentów finansowych

Stan na 31 grudnia 2017	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Instrumenty finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	RAZEM
Aktywa							
Należności z tytułu dostaw i usług	-	1 843	-	-	-	-	1 843
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	3 641	-	-	-	3 641
Pozostałe aktywa finansowe	24	96	-	-	9	-	129
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	-	14	-	-	-	-	14
Pochodne instrumenty finansowe	24	-	-	-	9	-	33
Pozostałe	-	82	-	-	-	-	82
RAZEM	24	1 939	3 641	-	9	-	5 613
Zobowiązania							
Kredyty i pożyczki	-	-	-	3 076	-	-	3 076
Kredyty i pożyczki preferencyjne	-	-	-	1 570	-	-	1 570
Kredyty i pożyczki	-	-	-	1 506	-	-	1 506
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	4 629	-	-	4 629
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	-	-	792	-	-	792
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	278	78	5	361
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	-	-	-	255	-	-	255
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	78	-	78
Zobowiązania z tytułu dywidend	-	-	-	2	-	-	2
Pozostałe	-	-	-	21	-	5	26
RAZEM	-	-	-	8 775	78	5	8 858

28. Instrumenty finansowe (kontynuacja)

Stan na 31 grudnia 2016	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Instrumenty finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	RAZEM
Aktywa							
Należności z tytułu dostaw i usług	-	1 947	-	-	-	-	1 947
Inwestycje w portfel aktywów finansowych	2	-	-	-	-	-	2
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	1 471	-	-	-	1 471
Pozostałe aktywa finansowe	-	34	-	-	147	-	181
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	-	17	-	-	-	-	17
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	147	-	147
Pozostałe	-	17	-	-	-	-	17
RAZEM	2	1 981	1 471	-	147	-	3 601
Zobowiązania							
Kredyty i pożyczki	-	-	-	3 420	-	-	3 420
Kredyty i pożyczki preferencyjne	-	-	-	1 488	-	-	1 488
Kredyty i pożyczki	-	-	-	1 928	-	-	1 928
Kredyty w rachunku bieżącym	-	-	-	4	-	-	4
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	2 717	-	-	2 717
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	-	-	811	-	-	811
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	151	-	12	163
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	-	-	-	132	-	-	132
Pozostałe	-	-	-	19	-	12	31
RAZEM	-	-	-	7 099	-	12	7 111

28. Instrumenty finansowe (kontynuacja)

28.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2017	Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty pochodne	RAZEM
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	-	18	28	(229)	(54)	(237)
Różnice kursowe	-	-	(3)	156	(140)	13
Rozwiązanie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w górę"	-	92	-	-	-	92
Utworzenie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w dół"	-	(98)	-	-	-	(98)
Pozostałe	17	-	-	-	-	17
Zysk/ (strata) netto	17	12	25	(73)	(194)	(213)
Inne całkowite dochody	-	-	-	-	(48)	(48)
Całkowite dochody	17	12	25	(73)	(242)	(261)

Rok zakończony 31 grudnia 2016	Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty pochodne	RAZEM
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	3	41	9	(201)	(36)	(184)
Różnice kursowe	-	-	5	(81)	69	(7)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w górę"	-	35	-	-	-	35
Utworzenie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w dół"	-	(97)	-	-	-	(97)
Zysk/ (strata) netto	3	(21)	14	(282)	33	(253)
Inne całkowite dochody	-	-	-	-	43	43
Całkowite dochody	3	(21)	14	(282)	76	(210)

28. Instrumenty finansowe (kontynuacja)**28.3. Wartość godziwa instrumentów finansowych****28.3.1. Instrumenty finansowe wyceniane na bieżąco w wartości godziwej**

Niektóre aktywa i zobowiązania finansowe Grupy wyceniane są w wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Poniższa tabela przedstawia analizę instrumentów finansowych mierzonych w wartości godziwej, pogrupowanych według trzypoziomowej hierarchii:

- poziom 1 – wartość godziwa oparta o ceny notowane (niekorygowane) oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach, do których Grupa ma dostęp w dniu wyceny,
- poziom 2 – wartość godziwa oparta o dane wejściowe inne niż ceny notowane uwzględnione na poziomie 1, które są obserwowalne w przypadku danego składnika aktywów lub zobowiązania, albo pośrednio, albo bezpośrednio,
- poziom 3 – wartość godziwa oparta o nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania.

	31 grudnia 2017 Poziom 2	31 grudnia 2016 Poziom 2
Aktywa		
Inwestycje w portfel aktywów finansowych	-	2
Instrumenty pochodne zabezpieczające (CCIRS I)	7	135
Instrumenty pochodne zabezpieczające (CCIRS II)	<1	8
Instrumenty pochodne zabezpieczające (IRS)	2	4
Inne instrumenty pochodne	24	-
Zobowiązania		
Instrumenty pochodne zabezpieczające (CCIRS III)	49	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające (CCIRS IV)	29	-

Grupa wyceniała jednostki uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO jako iloczyn ich ilości oraz wartości z wyceny pojedynczej jednostki uczestnictwa, dokonywanej przez firmę zarządzającą funduszem zgodnie z ustawą z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych. Na dzień 31.12.2017 Grupa nie posiada już jednostek uczestnictwa.

Wycena transakcji Cross Currency Interest Rate Swap („CCIRS”) oraz Interest Rate Swap („IRS”) do wartości godziwej odbywa się poprzez dyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych. Stopy procentowe oraz basis spread używane do dyskonta pozyskiwane są z systemu Bloomberg.

Na inne instrumenty pochodne składają się opcje kupna akcji spółki Polimex-Mostostal SA. Opcje zostały nabyte od Towarzystwa Finansowego Silesia Sp. z o.o. na podstawie umowy z dnia 18 stycznia 2017 roku i dotyczą nabycia w trzech transzach łącznie 9 mln akcji Polimex-Mostostal SA, po cenie nominalnej 2 zł za akcję. Terminy realizacji opcji ustalono na: 30 lipca 2020 roku, 30 lipca 2021 roku i 30 lipca 2022 roku. Wycena opcji kupna akcji spółki Polimex-Mostostal SA (opcje call) do wartości godziwej została przeprowadzona z wykorzystaniem modelu Blacka-Scholesa. W wycenie uwzględniono bieżącą cenę oraz historyczną zmienność cen akcji spółki. Stopę wolną od ryzyka wyznaczono w oparciu o rentowność obligacji skarbowych o zapadalności zbliżonej do terminu wygaśnięcia opcji.

28.3.2. Instrumenty finansowe, które nie są na bieżąco wyceniane w wartości godziwej

Z wyjątkiem informacji podanych w tabeli poniżej wartość księgowa aktywów oraz zobowiązań finansowych nie odbiega istotnie od ich wartości godziwych.

Zobowiązania z tytułu emisji euroobligacji oraz obligacji hybrydowych	Wartość godziwa			
	Wartość księgowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Stan na 31 grudnia 2017	4 433	3 508	1 152	-
Stan na 31 grudnia 2016	2 261	2 408	-	-

Wartość godziwa zobowiązań z tytułu obligacji wyemitowanych w euro została oszacowana: w przypadku euroobligacji na podstawie kwotowań z systemu Bloomberg z dnia 29 grudnia 2017 roku, które są ustalane na podstawie transakcji na giełdzie w Luksemburgu oraz obrotu pozagiełdowego natomiast w przypadku obligacji hybrydowych w oparciu o analizę przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu aktualnych na dzień 29 grudnia 2017 roku stóp procentowych.

Grupa posiada również obligacje oprocentowane według zmiennej stopy, które są notowane na rynku regulowanym prowadzonym przez BondSpot S.A. Rynek nie jest płynny a transakcje na nim zawierane są incydentalnie, co powoduje, iż notowania nie odzwierciedlają wartości godziwej obligacji.

28. Instrumenty finansowe (kontynuacja)

28.4. Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

28.4.1. Aktywa finansowe

Pożyczki i należności

Główną pozycję kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako pożyczki i należności stanowią należności z tytułu dostaw i usług.

Należności z tytułu dostaw i usług	Bieżące	Przeterminowane (w dniach)					Ogółem
		<30	30-90	90-180	180-360	>360	
Stan na 31 grudnia 2017							
Przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 545	139	68	36	58	278	2 124
Odpis aktualizujący	(2)	(3)	(5)	(8)	(38)	(225)	(281)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	1 543	136	63	28	20	53	1 843
Stan na 31 grudnia 2016							
Przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 658	152	93	41	46	262	2 252
Odpis aktualizujący	(1)	(3)	(4)	(5)	(31)	(261)	(305)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	1 657	149	89	36	15	1	1 947

Instrumenty pochodne zabezpieczające

Instrumenty pochodne zabezpieczające CCIRS i IRS zostały szczegółowo opisane w nocie 28.6.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do pozycji aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa kwalifikuje inwestycje w portfel aktywów finansowych, na który składały się jednostki uczestnictwa w Funduszu ENERGA Trading SFIO, a obecnie opcja na zakup akcji Polimex-Mostostal.

Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych

	Odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług	Odpisy aktualizujące obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia 2017 roku	305	25
Utworzenie odpisów aktualizujących	96	-
Wykorzystanie	(28)	-
Odpisanie niewykorzystanych kwot (rozwiązanie odpisu)	(92)	-
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia 2017 roku	281	25
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia 2016 roku	286	25
Utworzenie odpisów aktualizujących	97	-
Wykorzystanie	(43)	-
Odpisanie niewykorzystanych kwot (rozwiązanie odpisu)	(35)	-
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia 2016 roku	305	25

28. Instrumenty finansowe (kontynuacja)**28.4.2. Zobowiązania finansowe**

Wszystkie zobowiązania finansowe Grupy są klasyfikowane jako zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, za wyjątkiem instrumentów pochodnych zabezpieczających. W tej kategorii instrumentów finansowych Grupa prezentuje przede wszystkim otrzymane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje.

	Kredyty i pożyczki	Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	Łącznie zobowiązania z tytułu finansowania
Stan na 31 grudnia 2016	3 420	2 717	6 137
Uruchomienie	-	2 313	2 313
Splata/Wykup	(346)	(272)	(618)
Zmiany z tytułu różnic kursowych	-	(162)	(162)
Splata odsetek	(94)	(112)	(206)
Pozostałe zmiany	96	145	241
Stan na 31 grudnia 2017	3 076	4 629	7 705

Kredyty i pożyczki

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Waluta	PLN	
Stopa Referencyjna	WIBOR, Stopa redyskontowa	
Wartość kredytu/ pożyczki	3 076	3 420
z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:		
do 1 roku (krótkoterminowe)	356	334
od 1 roku do 2 lat	373	357
od 2 lat do 3 lat	392	372
od 3 lat do 5 lat	763	776
powyżej 5 lat	1 192	1 581

Na dzień 31 grudnia 2017 i 31 grudnia 2016 roku wartość pozostających do dyspozycji Grupy limitów kredytowych wyniosła odpowiednio 4 086 mln zł (wykorzystane w 75,8%) i 4 326 mln zł (wykorzystane w 79,6%).

Szczegółowe informacje dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek zostały przedstawione w nocie 28.5.

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Waluta	PLN	
Stopa Referencyjna	WIBOR	
Wartość emisji	183	456
z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:		
do 1 roku (krótkoterminowe)	12	14
od 2 lat do 3 lat	171	442

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Waluta	EUR	
Stopa Referencyjna	stała	
Wartość emisji		
w walucie	1 066	511
w złotych	4 446	2 261
z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:		
do 1 roku (krótkoterminowe)	97	64
od 2 lat do 3 lat	2 085	-
od 3 lat do 5 lat	-	2 197
powyżej 5 lat	2 264	-

Szczegółowe informacje dotyczące wyemitowanych obligacji zostały przedstawione w nocie 28.5.

28. Instrumenty finansowe (kontynuacja)**28.5. Dostępne finansowanie zewnętrzne**

W I kwartale 2017 roku spółka zależna ENERGA Finance AB (publ) przeprowadziła publiczną subskrypcję euroobligacji w ramach zaktualizowanego Programu EMTN. Kwota emisji wyniosła 300 mln EUR, przy cenie emisyjnej 98,892% oraz 10 letnim okresie zapadalności. Kupon odsetkowy będzie płatny w okresach rocznych w wysokości 2,125%. Miejscem notowań wyemitowanych euroobligacji jest giełda w Luksemburgu. Pozyskane środki przeznaczone zostaną na cele ogólnokorporacyjne.

W III kwartale 2017 roku ENERGA SA, na podstawie podpisanych umów z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym ("EBI"), przeprowadziła publiczną subskrypcję obligacji hybrydowych o wartości 250 mln EUR ("Obligacje") w dwóch transzach:

- 125 mln EUR, o terminie wykupu 16 lat, ze zdefiniowanym pierwszym okresem finansowania na 6 lat od daty emisji,
- 125 mln EUR, o terminie wykupu 20 lat, ze zdefiniowanym pierwszym okresem finansowania na 10 lat od daty emisji.

Emitowane Obligacje to podporządkowane, niezabezpieczone, kuponowe papiery wartościowe na okaziciela, które zostały objęte przez EBI w ramach operacji Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, uruchomionego przez EBI wspólnie z Komisją Europejską w celu realizacji tzw. planu Junckera. Obligacje są oprocentowane według stałej stopy procentowej szacowanej według formuły określonej w warunkach emisji.

Celem pozyskania finansowania jest realizacja programu inwestycyjnego w segmencie Dystrybucja obejmującego modernizację oraz rozbudowę aktywów dystrybucyjnych Grupy ENERGA w latach 2017-2019.

W bieżącym okresie sprawozdawczym oraz na dzień kończący okres sprawozdawczy i dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji, nie wystąpiły przypadki naruszenia zobowiązań umownych wynikających z warunków pozyskanego finansowania zewnętrznego.

Podmiot finansujący	Rodzaj zobowiązania	Cel finansowania	Data zawarcia umowy	Limit finansowania	Kwota dostępnego finansowania	Zadłużenie nominalne na 31.12.2017	Termin spłaty
Europejski Bank Inwestycyjny	Kredyt	Program inwestycyjny ENERGA-OPERATOR SA	16-12-2009	1 050	-	634	15-12-2025
Europejski Bank Inwestycyjny	Kredyt	Program inwestycyjny ENERGA-OPERATOR SA	10-07-2013	1 000	-	963	15-09-2031
Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju	Kredyt	Program inwestycyjny ENERGA-OPERATOR SA	29-04-2010	1 076	-	648	18-12-2024
Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju	Kredyt	Program inwestycyjny ENERGA-OPERATOR SA	26-06-2013	800	-	667	18-12-2024
Nordycki Bank Inwestycyjny	Kredyt	Program inwestycyjny ENERGA-OPERATOR SA	30-04-2010	200	-	97	15-06-2022
Obligatariusze	Euroobligacje	Cele ogólnokorporacyjne	19-03-2013	2 085*	-	2 085*	19-03-2020
Obligatariusze	Euroobligacje	Cele ogólnokorporacyjne	07-03-2017	1 251*	-	1 251*	07-03-2027
Obligatariusze	Obligacje krajowe	Cele ogólnokorporacyjne	19-10-2012	1 000	-	170	19-10-2019
PKO Bank Polski SA	Limit kredytowy	Cele ogólnokorporacyjne	30-08-2011	2	-	2	31-12-2019
PKO Bank Polski SA	Limit kredytowy	Cele ogólnokorporacyjne	12-10-2011	300	300	-	07-06-2021
PKO Bank Polski SA	Obligacje	Program inwestycyjny ENERGA Elektroenergie Ostrołęka SA	30-05-2012	100	56	-	31-12-2022
PKO Bank Polski SA	Limit kredytowy	Cele ogólnokorporacyjne	20-09-2012	200	189	11**	19-09-2022
Bank PEKAO SA	Kredyt odnawialny	Cele ogólnokorporacyjne	13-10-2011	500	500	-	29-05-2020

Podmiot finansujący	Rodzaj zobowiązania	Cel finansowania	Data zawarcia umowy	Limit finansowania	Kwota dostępnego finansowania	Zadłużenie nominalne na 31.12.2017	Termin spłaty
Bank PEKAO SA	Kredyt	Program inwestycyjny ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA	30-05-2012	85	-	17	29-05-2022
Nordycki Bank Inwestycyjny	Kredyt	Budowa FW Myślino	23-10-2014	68	-	55	15-09-2026
NFOSiGW	Pożyczka	Program inwestycyjny ENERGA-Obrót SA	25-03-2011	0	-	0	31-12-2020
WFOŚiWG	Pożyczka	Program inwestycyjny ENERGA Wytwarzanie SA	23-12-2014	7	-	7	30-06-2021
WFOŚiWG	Pożyczka	Program inwestycyjny Elektrownia CCGT Gdańsk Sp. z o.o.	27-06-2014	7	-	7	30-06-2024
Europejski Bank Inwestycyjny	Obligacje hybrydowe	Program inwestycyjny ENERGA-OPERATOR SA	04-09-2017	1 043***	-	1 043***	12-09 2037
RAZEM				10 774	1 045	7 657	

* zobowiązanie z tytułu euroobligacji w łącznej kwocie 800 mln EUR przeliczone po kursie średnim NBP z dnia 29 grudnia 2017 roku

** kwota limitu wykorzystana w formie gwarancji (wykorzystanie limitów gwarancyjnych udzielonych na mocy umów wykonawczych)

*** zobowiązanie w tytułu obligacji hybrydowych w kwocie 250 mln EUR przeliczone po kursie średnim NBP z dnia 29 grudnia 2017 roku

28.6. Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie ryzyka walutowego

Pomiędzy spółką celową ENERGA Finance AB (publ) a ENERGA SA zawarte zostały trzy umowy pożyczki denominowane w EUR na łączną kwotę 699 mln EUR. W celu zabezpieczenia ryzyka walutowego z tytułu powyższych pożyczek, Grupa zawarła w 2013 roku, lipcu 2014 oraz kwietniu 2017 roku transakcje walutowej zamiany stóp procentowych CCIRS o nominalach odpowiednio 400 mln EUR („CCIRS I”), 25 mln EUR („CCIRS II”), 200 mln EUR („CCIRS III”).

Jako pozycję zabezpieczaną w powyższych relacjach zabezpieczających, Grupa desygnowała ryzyko walutowe z tytułu wewnątrzgrupowych pożyczek denominowanych w EUR. Zabezpieczeniu podlega ryzyko walutowe dotyczące 89% łącznego nominalu pożyczek.

Jako instrument zabezpieczający Grupa desygnowała transakcje CCIRS, w ramach której Grupa otrzymuje przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie EUR oraz płaci przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie PLN. Przepływy pieniężne otrzymywane przez Grupę pokrywają się z przepływami pieniężnymi z tytułu pożyczek wewnątrzgrupowych. Grupa oczekuje wystąpienia zabezpieczanych przepływów pieniężnych do czerwca 2027 roku.

We wrześniu 2017 roku ENERGA SA dokonała emisji obligacji hybrydowych na łączną kwotę 250 mln EUR. W celu zabezpieczenia ryzyka walutowego z tytułu tych obligacji Spółka zawarła transakcje walutowej zamiany stóp procentowych CCIRS („CCIRS IV”).

Jako pozycję zabezpieczaną w relacjach zabezpieczających, Spółka desygnowała ryzyko walutowe z tytułu emisji obligacji hybrydowych denominowanych w EUR. Zabezpieczeniu podlega ryzyko walutowe dotyczące 100% łącznego nominalu wyemitowanych obligacji.

Jako instrument zabezpieczający Spółka desygnowała transakcje CCIRS, w ramach której Spółka otrzymuje przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie EUR oraz płaci przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie PLN. Przepływy pieniężne otrzymywane przez Spółkę pokrywają się z przepływami pieniężnymi z tytułu wyemitowanych obligacji. Spółka oczekuje wystąpienia zabezpieczanych przepływów pieniężnych do września 2027 roku.

Zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej

W sierpniu 2016 roku Grupa zawarła dodatkowo transakcje IRS o podobnej charakterystyce dla:

- zawartej w 2010 roku umowy kredytowej z EBOR – 150 mln zł,
- zawartej w 2013 roku umowy kredytowej z EBOR – 150 mln zł,
- zawartej w 2013 roku umowy kredytowej z EBI – 150 mln zł.

28. Instrumenty finansowe (kontynuacja)

Jako pozycje zabezpieczone w relacjach zabezpieczających Grupa desygnowała ryzyko stopy procentowej WIBOR 3M wynikające z płatności odsetkowych od powyższych zobowiązań finansowych w okresie nie dłuższym niż 2 lata od daty zawarcia transakcji zabezpieczających. W przypadku transakcji o wartości 150 mln dotyczącej umowy kredytowej z EBI z roku 2013 jest to okres czteroletni.

Jako instrumenty zabezpieczające Grupa desygnowała transakcje IRS, w ramach których Grupa otrzymuje przepływy pieniężne o zmiennym oprocentowaniu w walucie PLN oraz płaci przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie PLN. Przepływy pieniężne odsetkowe otrzymywane przez Grupę pokrywają się z przepływami pieniężnymi odsetkowymi z tytułu zabezpieczanych zobowiązań finansowych. Grupa oczekuje wystąpienia zabezpieczanych przepływów pieniężnych maksymalnie do czerwca 2020 roku.

Wartość godziwa instrumentów zabezpieczających

Wartość godziwa instrumentów zabezpieczających wyniosła:

	Wartość	Ujęcie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej
Stan na 31 grudnia 2017		
CCIRS I	7	Aktywa trwałe – Pozostałe aktywa finansowe
CCIRS II	<1	Aktywa trwałe – Pozostałe aktywa finansowe
CCIRS III	49	Zobowiązania – Pozostałe zobowiązania finansowe
CCIRS IV	29	Zobowiązania – Pozostałe zobowiązania finansowe
IRS	2	Aktywa trwałe – Pozostałe aktywa finansowe
Stan na 31 grudnia 2016		
CCIRS I	135	Aktywa trwałe – Pozostałe aktywa finansowe
CCIRS II	8	Aktywa trwałe – Pozostałe aktywa finansowe
IRS	4	Aktywa trwałe – Pozostałe aktywa finansowe

Z tytułu wdrożonej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych kapitał z aktualizacji wyceny (efektywna część zmiany wyceny instrumentu zabezpieczającego pomniejszona o podatek odroczonej) zmniejszył się w okresie sprawozdawczym o kwotę 39 mln zł.

Poniższa tabela prezentuje zmianę stanu kapitału z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń w okresie sprawozdawczym:

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Na początek okresu sprawozdawczego	41	6
Kwota ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających w okresie, równa zmianie wartości godziwej instrumentów zabezpieczających	(216)	112
Naliczone, niezapadłe odsetki, przeniesione z kapitału do przychodów/kosztów finansowych	23	-
Rewaluacja instrumentów zabezpieczających, przeniesiona z kapitału do przychodów/kosztów finansowych	145	(69)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	9	(8)
Na koniec okresu sprawozdawczego	2	41

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie stwierdzono nieefektywności wynikającej z zastosowanej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

28.7. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

Na dzień kończący okres sprawozdawczy oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły istotne aktywa, na których dokonano zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych.

29. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, obligacje, środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe oraz instrumenty zabezpieczające. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest wykorzystanie jako środka do finansowania działalności Grupy lub mitygacji ryzyk finansowych.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują:

- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe.

29. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym (kontynuacja)

Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z powyższych rodzajów ryzyk. W dniu 20 grudnia 2017 roku Zarząd ENERGA SA podpisał ze spółkami Grupy Kapitałowej ENERGA Umowę o współpracy, której integralnymi elementami są Polityka zarządzania płynnością w Grupie ENERGA oraz Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie ENERGA (ryzykiem walutowym i stopy procentowej). Tym samym oba dokumenty zostały wprowadzone do stosowania w całej Grupie ENERGA, co umożliwia efektywne zarządzanie powyższymi grupami ryzyk z poziomu spółki holdingowej. Oba dokumenty określają procedury zarządzania ryzykiem finansowym przez poszczególne spółki Grupy oraz nakładają na nie stosowne wymogi sprawozdawcze.

29.1. Ryzyko rynkowe

Grupa identyfikuje następujące główne rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko zmian cen towarów.

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa ENERGA wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej, która wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na wyniki finansowe Grupy. Przedmiotem analizy są objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych.

Ryzyko stopy procentowej

Grupa ENERGA narażona jest na ryzyko stóp procentowych w związku z posiadaniem aktywów i zobowiązań, dla których przychody oraz koszty są kalkulowane w oparciu o rynkowe stopy procentowe, które mogą podlegać wahaniom.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, która wiąże się przede wszystkim z długoterminowym zadłużeniem finansowym. Polityka finansowa Grupy przewiduje ograniczanie ryzyka wahań stóp procentowych poprzez utrzymywanie części zadłużenia oprocentowanego stałą stopą procentową. Dodatkowo Grupa ENERGA na poziomie spółki holdingowej zawarła szereg transakcji zabezpieczających ryzyko stopy procentowej IRS. Na dzień 31 grudnia 2017 roku 64% (2016: 51%) zadłużenia finansowego wykazanego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (kredyty i pożyczki oraz zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych) było oprocentowane według stałej stopy procentowej lub było zabezpieczone przed ryzykiem stopy procentowej poprzez transakcje IRS.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku. W tym celu wykorzystano poziomy referencyjnych stóp procentowych na dzień kończący okres sprawozdawczy. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym. W przypadku stopy WIBOR, ze względu na niską płynność rynku opcji na stopę procentową, wyznaczono arbitralnie wielkość przesunięcia krzywej stopy procentowej.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka zostałby odniesiony do:

- innych całkowitych dochodów dla instrumentów pochodnych zabezpieczających,
- przychodów/kosztów odsetkowych dla pozostałych instrumentów finansowych.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz innych całkowitych dochodów na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko stopy procentowej:

29. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym (kontynuacja)

Aktywa i zobowiązania finansowe	31 grudnia 2017		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2017			
	Wartość księgowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR		EURIBOR	
			WIBOR +50 pb	WIBOR -50 pb	EURIBOR +20 pb	EURIBOR -20 pb
	PLN	PLN				
Aktywa						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 641	3 641	18	(18)	-	-
Inne instrumenty pochodne	24	24	-	-	-	-
Zobowiązania						
Kredyty i pożyczki preferencyjne	1 570	1 570	8	(8)	-	-
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 506	1 506	8	(8)	-	-
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	4 629	183	1	(1)	-	-
Zmiana zysku brutto			35	(35)	-	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające (aktywa)	9	9	22	(22)	(8)	8
Instrumenty pochodne zabezpieczające (zobowiązania)	78	78	71	(74)	(32)	33
Zmiana innych całkowitych dochodów			93	(96)	(40)	41

Aktywa i zobowiązania finansowe	31 grudnia 2016		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2016			
	Wartość księgowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR		EURIBOR	
			WIBOR +50 pb	WIBOR -50 pb	EURIBOR +20 pb	EURIBOR -20 pb
	PLN	PLN				
Aktywa						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 471	1 471	7	(7)	(1)	1
Zobowiązania						
Kredyty i pożyczki preferencyjne	1 488	1 488	(7)	7	-	-
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 928	1 928	(10)	10	-	-
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	2 717	456	(2)	2	-	-
Kredyty w rachunku bieżącym	4	4	-	-	-	-
Zmiana zysku brutto			(12)	12	(1)	1
Instrumenty pochodne zabezpieczające (aktywa)	147	147	35	(35)	(14)	14
Zmiana innych całkowitych dochodów			35	(35)	(14)	14

Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji handlowych i finansowych. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez spółki Grupy sprzedaży lub zakupów oraz zaciągania zobowiązań finansowych w walutach innych niż jej waluta wyceny lub posiadania aktywów finansowych w tych walutach. Grupa identyfikuje przede wszystkim ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN.

W analizie wrażliwości na ryzyko walutowe potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut na dzień kończący okres sprawozdawczy.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz innych całkowitych dochodów na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko zmiany kursów walutowych:

29. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym (kontynuacja)

Aktywa i zobowiązania finansowe	31 grudnia 2017		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017	
	Wartość księgowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	
	PLN	PLN	kurs EUR/PLN +6,00%	kurs EUR/PLN -6,00%
Aktywa				
Należności z tytułu dostaw i usług	1 843	18	1	(1)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 641	635	38	(38)
Instrumenty pochodne zabezpieczające (aktywa)	9	1 932	116	(116)
Zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	792	10	(1)	1
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	4 629	4 446	(267)	267
Instrumenty pochodne zabezpieczające (pasywa)	78	2 148	129	(129)
Zmiana zysku brutto			(9)	9
Zmiana innych całkowitych dochodów*			26	(26)

Aktywa i zobowiązania finansowe	31 grudnia 2016		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2016	
	Wartość księgowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	
	PLN	PLN	kurs EUR/PLN +8,0%	kurs EUR/PLN -8,0%
Aktywa				
Należności z tytułu dostaw i usług	1 947	22	2	(2)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 471	255	20	(20)
Instrumenty pochodne zabezpieczające	147	2 120	170	(170)
Zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	811	11	(1)	1
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	2 717	2 261	(181)	181
Zmiana zysku brutto			(9)	9
Zmiana innych całkowitych dochodów*			19	(19)

*dotyczy instrumentów pochodnych zabezpieczających

W zakresie transakcji handlowych Grupa nie jest narażona w istotnym stopniu na ryzyko związane z kursami wymiany walut, jako że rozliczenia pieniężne Grupy prowadzone są głównie w walucie krajowej.

W zakresie transakcji finansowych Grupa jest narażona na ryzyko walutowe z tytułu wewnątrzgrupowych pożyczek związanych z wyemitowanymi euroobligacjami. W celu zabezpieczenia tego ryzyka Grupa zawarła transakcje walutowej zamiany stóp procentowych CCIRS oraz wdrożyła rachunkowość zabezpieczeń (patrz opis w nocie 28.6).

Ryzyko cen towarów

Grupa narażona jest na czynniki ryzyka związane z fluktuacjami cen towarów wykorzystywanych w działalności operacyjnej.

Najistotniejsze ryzyko dotyczy zmiany cen zakupu energii elektrycznej oraz świadectw pochodzenia na rynku hurtowym dotyczących kontraktów zawieranych przez spółkę ENERGA-OBRÓT SA w horyzoncie długo, średnio i krótkoterminowym na rynku polskim oraz instrumentów finansowych na rynkach zagranicznych takich jak kontrakty typu futures/forward na energię elektryczną, uprawnienia do emisji CO₂.

29. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym (kontynuacja)

W związku z powyższym, istotnym elementem jest odniesienie osiąganego poziomu ekspozycji na ryzyko do zakładanego wyniku finansowego na dany rok. Ekspozycja na ryzyko rynkowe odnosi się do wszystkich otwartych pozycji (transakcji), a jej ograniczanie odbywa się za pomocą modelu zarządzania ryzykiem poprzez wartość narażoną na ryzyko (VaR). Model ten ogranicza ryzyko rynkowe m.in. w odniesieniu do zmienności cen energii elektrycznej, cen certyfikatów CO₂ czy praw majątkowych. Model zakłada ponoszenie ryzyka jedynie w akceptowalnych granicach dla pozycji otwartej portfela produktów poprzez nałożenie limitów ekspozycji na ryzyko dla każdego z portfeli oraz całościowo dla całej spółki ENERGA-OBRÓT SA. Wartość narażona na ryzyko (VaR) jest cyklicznie monitorowana i raportowana, aby nie przekroczyła ustalonych wartości oraz uwzględnia m.in. wolumen otwartej pozycji (różnica pomiędzy poziomem wolumenu sprzedanego i kupionego), zmienność cen produktów i korelacje pomiędzy poszczególnymi produktami w portfelu.

Ponadto w celu ograniczenia ryzyka związanego ze zmiennością cen zakupu energii elektrycznej na rynku hurtowym dotyczącym kontraktacji na rzecz odbiorców końcowych, podejmowane są działania zabezpieczające poprzez:

- minimalizowanie pozycji otwartej na portfelu energii elektrycznej, która polega na koordynacji i optymalizacji procesu zakupowo-sprzedazowego tak, aby różnica pomiędzy wolumenem zakupionym i sprzedanym nie przekraczała z góry ustalonych wartości,
- zawieranie kontraktów w określonych proporcjach oraz w postaci różnych produktów,
- wyznaczanie limitów wolumenowych na otwartą pozycję dla uczestnictwa w wybranych rynkach, minimalizujące ryzyko związane z dużym wahaniami cen energii elektrycznej na tym rynku,
- wycenę Market to Market otwartej pozycji.

Dodatkowo w ramach działalności handlowej związanej z handlem uprawnieniami do emisji CO₂ (EUA) oraz certyfikatami redukcji emisji (CER), w celu ograniczenia ewentualnej straty, dla każdej transakcji określone są poziomy Stop Loss i Take Profit (SL/TP), które są na bieżąco monitorowane.

29.2. Ryzyko kredytowe

W Grupie zdefiniowano występowanie ryzyka kredytowego jako prawdopodobieństwo niewypełnienia przez kontrahenta jego zobowiązań finansowych. Minimalizowanie ryzyka kredytowego jest osiągane poprzez działania zmierzające do wartościowej oceny ryzyka, monitoring kondycji finansowej kontrahentów oraz zabezpieczanie kredytu kupieckiego za pomocą dostępnych narzędzi takich jak gwarancje bankowe, poręczenia itp.

Ograniczanie ryzyka kredytowego następuje w odniesieniu do kontrahentów o największych obrotach, czyli portfela kontrahentów hurtowych oraz portfela klientów strategicznych. Szczególne znaczenie mają w tym zakresie: badanie zdolności kredytowej, limity handlowe, określone zapisy w umowach z kontrahentami oraz pozyskiwanie zabezpieczeń od klientów o niskiej wiarygodności.

W Grupie zostały stworzone odpowiednie procedury minimalizujące ryzyko niewypłacalności kontrahentów. Na hurtowym rynku energii procedury określają limity możliwej sprzedaży energii elektrycznej bez wymagania zabezpieczeń. Na transakcje przekraczające ww. limit wymagane są zabezpieczenia np. gwarancja bankowa.

W ramach sprzedaży do klientów strategicznych i biznesowych procedury nakładają obowiązek oceny wiarygodności klientów. W przypadku klientów o niskiej wiarygodności warunkiem rozpoczęcia sprzedaży jest pozyskanie zabezpieczenia zaakceptowanego przez sprzedawcę.

Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczące.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości księgowej tych instrumentów.

W obszarze finansowym ryzyko kredytowe jest ograniczane poprzez bieżący monitoring ratingów instytucji finansowych oraz ograniczenie ryzyka koncentracji nadwyżek środków pieniężnych w jednej instytucji finansowej.

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

Wartość księgowa kategorii i klas instrumentów finansowych została przedstawiona w nocie 28.1.

29.3. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy niezbędnych do regulowania zobowiązań zgodnie z ich terminami wymagalności przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to bazuje na prognozowanych przepływach pieniężnych z działalności operacyjnej, inwestycyjnej oraz finansowej, które są sporządzane przez wszystkie spółki Grupy. Dodatkowo prowadzona jest bieżąca weryfikacja trafności sporządzanych prognoz.

Z dniem 4 stycznia 2016 roku w Grupie ENERGA została uruchomiona usługa cash-poolingu rzeczywistego bezzwrotnego dla środków w walucie krajowej. Narzędzie to pozwala w sposób efektywny zarządzać płynnością Grupy z poziomu spółki holdingowej. Zgodnie z założeniami struktury na koniec każdego dnia roboczego środki pieniężne spółek Grupy konsolidowane są na rachunkach ENERGA SA i następnego dnia mogą być wykorzystywane do finansowania zobowiązań płatniczych poszczególnych uczestników. Wdrożone narzędzie pozwala w sposób efektywny wykorzystywać do finansowania prowadzonej działalności w pierwszej kolejności środki wypracowane przez Grupę a w kolejnym kroku finansowanie dłużne.

W zakresie zarządzania ryzykiem płynności celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, euroobligacje oraz umowy leasingu finansowego.

Szczegółowy opis głównych tytułów pozyskanego przez Grupę finansowania zewnętrznego został przedstawiony w nocie 28.5.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania finansowe Grupy według daty wymagalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności (według wartości nominalnej, włączając płatności z tytułu ewentualnych odsetek).

29. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym (kontynuacja)

	Poniżej 3 miesiące	Od 3 do 12 miesiące	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
31 grudnia 2017					
Oprocentowane kredyty i pożyczki	111	339	1 793	1 284	3 527
Obligacje	90	49	2 666	2 563	5 368
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	787	5	-	-	792
Pozostałe zobowiązania finansowe	275	5	3	78	361
RAZEM	1 263	398	4 462	3 925	10 048
31 grudnia 2016					
Oprocentowane kredyty i pożyczki	104	333	1 816	1 717	3 970
Obligacje	81	26	3 502	-	3 609
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	811	-	-	-	811
Pozostałe zobowiązania finansowe	146	10	7	-	163
RAZEM	1 142	369	5 325	1 717	8 553

Aktywa finansowe Grupy cechuje wysoka płynność. Składają się na nie głównie środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz należności z tytułu dostaw i usług. Strukturę środków pieniężnych i ich ekwiwalentów przedstawia nota 19. Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług została zamieszczona w nocie 28.4.1.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH

30. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Strata na działalności inwestycyjnej

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Wynik na zbyciu rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	17	28
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	(34)	459
Odpis wartości firmy	(11)	117
Pozostałe	3	7
RAZEM	(25)	611

Zmiana stanu należności

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług	104	(185)
Zmiana stanu należności z tytułu naliczonego VAT	-	9
Zmiana stanu zaliczek na dostawy	19	27
Pozostałe	(10)	22
RAZEM	113	(127)

Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług	(19)	(66)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań finansowych długoterminowych	75	(19)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań finansowych	123	(36)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań krótkoterminowych	89	(24)
Korekta o zmianę stanu zobowiązań inwestycyjnych	(123)	23
Korekta o zmianę stanu zobowiązań z tyt. wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających	(78)	-
Korekta o zmianę stanu zobowiązań z tytułu otrzymanych dotacji	(42)	-
Pozostałe	8	18
RAZEM	33	(104)

30. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)**Zmiana stanu rezerw**

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu rezerw długoterminowych	(28)	(86)
Zmiana stanu rezerw krótkoterminowych	(140)	240
Korekta o zmianę stanu rezerw aktuarialnych ujętą w innych całkowitych dochodach	(25)	32
Pozostałe	(5)	(10)
RAZEM	(198)	176

POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE**31. Zobowiązania inwestycyjne**

Na dzień kończący bieżący okres sprawozdawczy zobowiązania Grupy do poniesienia nakładów związanych z nabyciem rzeczowych i niematerialnych aktywów trwałych, które jeszcze nie zostały ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wyniosły około 5 960 mln zł, w tym:

- przedsięwzięcia objęte planem rozwoju spółki ENERGA-OPERATOR SA w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2017 – 2022 (uzgodniony z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki) – około 5 683 mln zł,
- przedsięwzięcia realizowane w Elektrowni Ostrołęka (m.in. modernizacja bloków energetycznych, budowa instalacji odazotowania spalin) – około 83 mln zł,
- realizacja projektu wiatrowego FW Przykona – około 134 mln zł,
- projekt optymalizacji kotła parowego bloku biomasowego realizowany w ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. – około 38 mln zł,
- elektrownie gazowo-parowe w Grudziądzu i Gdańsku – około 22 mln zł.

32. Informacja o podmiotach powiązanych

Transakcje z jednostkami powiązanymi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów lub usług oparte o koszt ich wytworzenia.

32.1. Transakcje z udziałem podmiotów powiązanych ze Skarbem Państwa

Jednostką kontrolującą Grupy jest Skarb Państwa, w związku z tym inne podmioty powiązane ze Skarbem Państwa są traktowane przez Grupę jako jednostki powiązane.

Transakcje z podmiotami powiązanymi ze Skarbem Państwa zawierane były w ramach zwykłego toku prowadzonej działalności gospodarczej i dotyczyły głównie zakupu i sprzedaży energii elektrycznej oraz praw majątkowych, sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej (w tym tranzytu), rozliczeń z operatorem systemu przesyłowego w obszarze rynku bilansującego, z tytułu usług przesyłowych, usług systemowych oraz usług pracy interwencyjnej, a także zakupu paliw (głównie węgla). Grupa nie prowadzi ewidencji umożliwiającej agregowanie wartości wszystkich transakcji realizowanych ze wszystkimi instytucjami państwowymi oraz podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa.

32.2. Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami i jednostkami stowarzyszonymi

Sprzedaż spółek z Grupy Kapitałowej ENERGA SA do jednostek stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięć w okresie zakończonym 31 grudnia 2017 roku wyniosła 151 mln zł (w analogicznym okresie roku poprzedniego poziom sprzedaży do jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć wyniósł 17 mln zł). Dodatkowo w trzecim kwartale 2017 roku nastąpiła sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych do spółki Elektrownia Ostrołęka SA na kwotę 3 mln zł. Zakup od jednostek stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięć w okresie zakończonym 31 grudnia 2017 roku ukształtował się na poziomie 180 mln zł (w analogicznym okresie roku poprzedniego poziom zakupów od jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć wyniósł 33 mln zł). Wartość należności na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 48 mln zł (na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość należności wyniosła 5 mln zł). Wartość zobowiązań na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 15 mln zł w stosunku do 2 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 roku. Z wyjątkiem sprzedaży i wartości należności, gdzie wśród kontrahentów występuje również Elektrownia Ostrołęka SA (wartość należności na poziomie 10 mln zł, sprzedaż w wysokości 1 mln zł oraz wskazana powyżej sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych), wszystkie pozostałe transakcje zrealizowane były z Polską Grupą Górnica Sp. z o.o. i dotyczą w szczególności zakupu węgla oraz sprzedaży energii elektrycznej.

32. Informacja o podmiotach powiązanych (kontynuacja)**32.3. Transakcje z udziałem członków Zarządu jednostki dominującej**

W okresie sprawozdawczym jednostka dominująca nie zawierała znaczących transakcji z członkami Zarządu.

32.4. Wynagrodzenie wypłacone lub należne kluczowej kadry kierowniczej oraz Radom Nadzorczym spółek Grupy

	Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku
Zarząd jednostki dominującej	4	6
Rada Nadzorcza jednostki dominującej	<1	<1
Zarządy jednostek zależnych	31	31
Rady Nadzorcze jednostek zależnych	3	2
Pozostała kluczowa kadra kierownicza	24	16
RAZEM	62	55

33. Leasing**33.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego**

Grupa nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu leasingu operacyjnego.

33.2. Należności z tytułu leasingu operacyjnego

Przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawione zostały w tabeli poniżej.

	Opłaty leasingowe do otrzymania na dzień	
	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
W okresie do 1 roku	30	30
W okresie od 1 do 5 lat	59	59
RAZEM	89	89

Opłaty leasingowe powyżej dotyczą głównie urządzeń elektrowni szczytowo – pompowej Żydowo, za pomocą której świadczona jest na rzecz PSE SA (Operator Systemu Przesyłowego – „OSP”) usługa pracy interwencyjnej, polegająca na dysponowaniu oraz wykorzystaniu elektrowni przez OSP do interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej oraz sterowania przepływami mocy w sieci elektroenergetycznej Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Usługa obejmuje rezerwę interwencyjną mocy czynnej oraz regulację napięcia i mocy biernej. Majątek wykorzystywany do świadczenia usługi pozostaje w wyłącznej dyspozycji OSP, który ma prawo do dysponowania jednostkami wytwórczymi wchodzącymi w skład elektrowni. Umowa, na podstawie, której świadczona jest usługa wyczerpuje warunki dla rozpoznania w niej leasingu, zdefiniowane w KIMS F4, jednak nie przenosi na OSP całego ryzyka i korzyści związanych z leasingowanym majątkiem.

33.3. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	Opłaty leasingowe do poniesienia na dzień			
	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie do 1 roku	4	4	9	8
W okresie od 1 do 5 lat	2	2	4	4
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	6	6	13	12
Minus koszty finansowe	-	-	1	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	6	6	12	12

34. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie inwestycyjnego poziomu ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników finansowych, które wspierają działalność operacyjną Grupy i zwiększają wartość dla jej akcjonariuszy. Powyższy cel realizowany jest poprzez przyjęte w Grupie regulacje wewnętrzne. Jednostka dominująca jest podmiotem, który odpowiada za prowadzenie polityki dłużnej Grupy.

Grupa monitoruje podstawowy wskaźnik zadłużenia jakim jest współczynnik określający relację długu netto do wielkości EBITDA szacowany na bazie wielkości skonsolidowanych. Na dzień bilansowy wielkość tegoż wskaźnika wyniosła 1,90 podczas gdy w umowach o finansowanie zawarto poziom 3,5.

Wartość powyższego wskaźnika jest cyklicznie monitorowana również przez instytucje finansujące Grupę oraz agencje ratingowe i ma wymierny wpływ na ocenę wiarygodności kredytowej Grupy, a przez to na możliwość oraz koszt pozyskania finansowania dłużnego.

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Oprocentowane kredyty i pożyczki	3 076	3 420
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	4 629	2 717
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty bez środków o ograniczonej możliwości dysponowania	(3 610)	(1 442)
Zadłużenie netto	4 095	4 695
EBITDA	2 160	2 027
Zadłużenie netto / EBITDA	1,90	2,32

35. Aktywa i zobowiązania warunkowe

35.1. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa rozpoznaje zobowiązania warunkowe w kwocie 320 mln zł (255 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 roku), w tym przede wszystkim tytuły dotyczące spraw spornych przeciwko spółkom Grupy ENERGA, dla których wygranie przez spółki jest prawdopodobne i na te sprawy nie jest tworzona rezerwa.

Największą pozycję zobowiązań warunkowych stanowią sprawy sporne związane z infrastrukturą energetyczną spółki ENERGA-OPERATOR SA usadowioną na prywatnym gruncie. Grupa tworzy rezerwy na zgłoszone spory sądowe. W przypadku niepewności, co do zasadności kwoty roszczenia lub tytułu prawnego do gruntu Grupa rozpoznaje zobowiązania warunkowe. Na dzień 31 grudnia 2017 roku oszacowana wartość tych roszczeń wykazana jako zobowiązania warunkowe wynosi 210 mln zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2016 roku było 214 mln zł. Kwoty szacowane są przez prawników Grupy, którzy określają ryzyko powstania zobowiązania poniżej 50%.

Istotną kwestią jest także umowa o dofinansowanie Projektu „Budowa bloku energetycznego na biomasę Energa Kogeneracja Sp. z o.o. w Elblągu, która określa wskaźniki rezultatu dotyczące ilości wytworzonej energii elektrycznej i energii cieplnej na lata 2014-2018. W wyniku niespełnienia wskaźników istnieje prawdopodobieństwo żądania zwrotu przyznanej dotacji, jednakże z uwagi na podjęte działania naprawcze, które są monitorowane przez Ministerstwo Energii, Grupa ocenia, iż do końca 2018 roku blok BB20 zostanie zoptymalizowany w sposób umożliwiający osiągnięcie pełnych mocy wytwórczych i tym samym wskaźniki rezultatu zostaną spełnione w wymaganym terminie, tj do końca 2019 roku, i nie będzie konieczny zwrot środków. Zarząd Energa Kogeneracja Sp. z o.o. na bieżąco informuje Ministerstwo Energii o realizacji umowy. W celu zabezpieczenia wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie Energa Kogeneracja Sp. z o.o. wystawiła weksel in blanco do maksymalnej kwoty 40 mln zł wraz z odsetkami.

Dodatkowo ENERGA-OBRÓT SA doszła do przekonania o bezwzględnej nieważności, m.in. 22 wieloletnich ramowych umów na zakup praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia („Umowy CPA”), w tym umów pakietowych - powiązanych z umowami sprzedaży energii elektrycznej – zawartych z właścicielami farm wiatrowych o łącznej mocy ok. 530 MW. Przyczyną bezwzględnej nieważności Umów CPA jest ich sprzeczność z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych (Dz.U.2017.1579). Z uwagi na powyższe, z dniem 11 września 2017 roku Spółka zaprzestała realizacji Umów CPA i skierowała do sądów powszechnych i arbitrażowych powództwa o ustalenie nieważności tych umów. Umowy CPA były zawierane na okres nawet 20 lat od daty rozpoczęcia wytwarzania energii elektrycznej w danej instalacji. Kapitał inwestycyjny zaangażowany w farmy wiatrowe pochodzi z wielu państw, m. in. z Niemiec, USA, Hiszpanii, Austrii, Japonii.

Wyłączną podstawą twierzeń ENERGA-OBRÓT SA o nieważności Umów CPA są uwarunkowania prawne związane z zawarciem tych umów. Przekonanie o bezwzględnej nieważności Umów CPA Spółka powzięła na podstawie opinii prawnych przygotowanych przez renomowane kancelarie prawne. Decyzję o zaprzestaniu wykonywania Umów CPA i skierowaniu spraw na drogę sądową Spółka podjęła na podstawie tych opinii.

Sprawy sądowe dotyczące nieważności Umów CPA są w toku. Spory zostały wszczęte we wrześniu 2017 roku i obecnie są na wstępnym etapie postępowania przed sądami I instancji.

35. Aktywa i zobowiązania warunkowe (kontynuacja)

ENERGA-OBRÓT SA zostały doręczone odpowiedzi na pozew niemal wszystkich pozwanych farm wiatrowych i banków (cesjonariuszy wiarytelności wynikających z Umów CPA). Analiza kontrargumentacji podnoszonej przeciwko twierdzeniom Spółki prowadzi do wniosku, że istnieją istotne racje przemawiające na rzecz zasadności wytoczonych powództw. Spółka, po analizie twierdzeń i zarzutów pozwanych, w dalszym ciągu jest przekonana o bezwzględnej nieważności Umów CPA. Stanowisko to zostało potwierdzone w toku wszczętych procesów przez niezależnych ekspertów z różnych dziedzin prawa, a także przez kolejną renomowaną kancelarię prawną o randze międzynarodowej.

Co istotne, w toku wszczętych procesów niektórzy pozwani zaczęli sygnalizować wolę ugodowego ich zakończenia. Aktualnie ENERGA-OBRÓT SA prowadzi negocjacje z kilkoma podmiotami, których wynikiem może być zawarcie ugód i polubowne rozwiązanie sporów.

Szacunkowa wartość zobowiązania warunkowego wynikającego z zaprzestania realizacji Umów CPA wynosi 26,5 mln zł.

35.2. Aktywa warunkowe

Na dzień kończący okres sprawozdawczy oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły istotne aktywa warunkowe.

36. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie kształtowało się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Pracownicy na stanowiskach robotniczych	3 029	2 971
Pracownicy na stanowiskach nierobotniczych	5 791	5 644
RAZEM	8 820	8 615

37. Inne informacje mające istotny wpływ na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Grupy

W dniu 11 maja 2017 Zarząd ENERGA SA roku podjął uchwałę o rezygnacji z udziału w transakcji nabycia polskich aktywów należących do EDF International SAS oraz EDF Investment II B.V. Decyzja była poparta pogłębionymi analizami, które wspierają ukierunkowanie inwestycji i przejęć Grupy ENERGA na projekty w większym stopniu tworzące synergii z jej aktualną bazą aktywów i obszarem kompetencyjnym, a także umożliwiające istotniejsze wzmocnienie bilansu Grupy oraz efektywności zarządzania aktywami.

Z dniem 1 sierpnia 2017 roku przestała obowiązywać Umowa Społeczna, dotycząca zabezpieczenia praw i interesów pracowniczych w procesie konsolidacji i restrukturyzacji Grupy Kapitałowej ENERGA, która została zawarta w dniu 19 lipca 2007 roku. W dniu 18 września 2017 roku zostało podpisane „Porozumienie w sprawie zabezpieczenia praw pracowniczych, socjalnych i związkowych dla pracowników Grupy ENERGA”. Porozumienie weszło w życie 19 września 2017 roku i obowiązywać będzie do 31 grudnia 2023 roku.

38. Istotne zdarzenia, jakie wystąpiły po dniu kończącym okres sprawozdawczy

Nie wystąpiły istotne zdarzenia po dniu kończącym okres sprawozdawczy.

Podpisy członków Zarządu ENERGA SA:

Alicja Klimiuk
p.o. Prezesa Zarządu

.....

Jacek Kościelniak
Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych

.....

Grzegorz Ksepko
Wiceprezes Zarządu ds. Korporacyjnych

.....

Podpis osoby odpowiedzialnej za sporządzenie sprawozdania:

Małgorzata Guzińska-Błońska
Kierownik Wydziału Sprawozdawczości Finansowej – Główny Księgowy

.....

Gdańsk, 14 marca 2018 roku